

Nyugatplusz

II. évfolyam 1. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
 FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS • MŰVÉSZETI VEZETŐ: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

IRODALMI KÖR

VÁCZY ANDRÁS: Kulcs • BABICS IMRE: Csendrendelet • PETŐCZ ANDRÁS: Az út vége 2. • BEREMÉNYI GÉZA: Mesél a Duna
 HEGYI BOTOS ATTILA: Kacsázó idő • HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS: anya • CZEIZEL ENDRE: „Bóg teste óljában a szörnyeteg...”
 – Szabó Lőrincről • LACKFI JÁNOS: Mindenki panaszdala • VÖRÖS ISTVÁN: Önismereti ima • VARGA LILLA: Fekete tükör
 CSIKÓS ATTILA: A fűtő • SZABÓ ZOLTÁN ATTILA: A térfigyelő • FENYVES MARCELL: (Hívás) • FERENCZ MÓNIKA: Szerep-
 konfliktus • DEBRECZENY GYÖRGY: viszem a szenteltvizet • POLGÁR ÁDÁM: szó-játék • MARTA PETREU: Sötétben is
 FALUSSY LILLA: Augusztus Oklahomában... • KÁLLOY MOLNÁR PÉTER: közösköltség • DRASKÓCZI ÁGNES: Miskolc

„Minden szavadat úgy írni le, úgy ejteni ki, hogy *elbírja a világi valóság teherpróbáját* is. Talán ez az írás és az élet titka.

(Márai Sándor)

DRASKÓCZI ÁGNES

Állomás

Hangya-emberek,
 Grand Central. Az órán még
 fordul az idő.

ZALÁN TIBOR

Mozgás

Leng a léttornász
 Csak sóhajnyi az élet
 tudja Száll tovább

Változó idők, Újnyugat, QR-jelenkor

Versfelhő – Bolemant László
 HEGYI BOTOS ATTILA: A csillag

HU ISSN 2064 2458

Ára: 850 Ft
 14001

9 772064 245802

ÚJNYUGAT-TÜKÖR • 2010-2014

Bolemant László montážsa

Legendák nyomában a József Attila Színházban

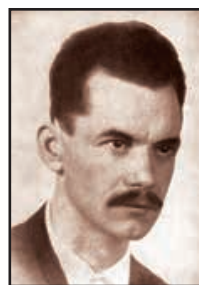
2014. január 22.
(A magyar kultúra napja)
Ady Endre
Újréti László tolmácsolásában, Dóka Attila gitárművész kíséretével

2014. február 27.
Márai Sándor
Újréti László tolmácsolásában, Dóka Attila gitárművész kíséretével

2014. március 17.
Kosztolányi Dezső

2014. április 11
(A költészet napján)
József Attila

2014. május
Ottlik Géza

Sorozatszerkesztő, művészeti vezető: **Szabó Zoltán Attila**
Az Újnyugat Irodalmi Kör
és a József Attila Színház együttműködésében

EZERJÓ	4	Önismereti ima (Vörös István)	
Ady-puzzle (Szabó Zoltán Attila)		Fekete tükör (Varga Lilla)	
Kulcs (Váczy András)		A fűtő (Csikós Attila)	
Nyolc évvel később (Tépő Donát)		A térfigyelő (Szabó Zoltán Attila)	
KILÁTÓ	8	Hívás (Fenyves Marcell)	
jobban szerettem volna (Debreczeny György)		MANÉZS	32
Csendrendelet (Babics Imre)		Ha kérdeznének (Szigeti György)	
MESEBESZÉD	10	Potyautas (Kéringér Gábor)	
Az út vége II. (Petőcz András)		Költők gyermekkora (Pálóczi Antal)	
Mesél a Duna (Bereményi Géza)		A képességekről (Vörös István)	
Kacsázó idő / A csillag (Hegyi Botos Attila)		Szerepkonfliktus (Ferencz Mónika)	
Két kép a falon (Lárai Eszter)		viszem a szenteltvizet (Debreczeny György)	
A csillag (Hegyi Botos Attila)		Vízkiút (Bak Rita)	
NYUGAT PLUSZ ESSZÉ	17	szó-játék (Polgár Ádám)	
Szabó Lőrinc: „Bőg teste ólójában a szörnyeteg...”		Sötétben is (Marta Petreu – Németi Rudolf fordításában)	
(Czeizel Endre)		LÁTÓTÉR.	37
ÁRNY-JÁTÉK	22	Augusztus Oklahomában, Pesten és Hollywoodban	
Óhalála röpke fogsága (Novák Valentin)		(Falussy Lilla)	
A költő (Kal Pintér Mihály)		Miskolc (Draskóczi Ágnes)	
anya (Horváth Gábor Miklós)		Hazai pálya (-sch-)	
Szárad a festék (Radnai István)		közösköltség (Kálloy Molnár Péter)	
A hallgatás elégiája (Csontos Márta)		És mégis – Márainak (Draskóczi Ágnes)	
VADNYUGAT	25	Eszter holmija (Ősi Róbert)	
Mindenki panaszdala (Lackfi János)		Ilyenek voltunk...	
Libretto 2. (Bíró József)			

Nyugat Plusz 5.

Független szépirodalmi folyóirat

II. évfolyam 1. szám · 2014 Tavasz

Fővédnök: Konyári János

Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila

Lapigazgató: Raffai Ferenc

Művészeti vezető: Kovács Gábor

Olvasószerkesztő: Spangell Péter

Grafika: Kisteleki Dóra

Fotó, montázs, vizuális ötletek:

Bolemant László

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Petőcz András (elnök),

Kálloy Molnár Péter, Zalán Tibor

Szerkesztőségi e-mail:

happycaroffice@gmail.com

*Külön köszönet Juhász Melindának,
Miske Emőnek és Novák Valentinnek.*

Felelős kiadó: Major Bt

2083 Solymár, Major utca 29.

Kapcsolat: raffai.f@gmail.com

Az Újnyugatos művészek fogadóórája:

Minden hónap utolsó péntekén 16 órától a
Hadik Kávéház újnyugatos törzsasztalánál,
az emeleten.

A Nyugat Ma első száma

2010. október 23-án jelent meg.

© Szabó Zoltán Attila

Az Újnyugat Irodalmi Kör bejegyzése:

2012. november 12.

Nyomdai munkák:

Underground Kiadó és Terjesztő Kft

1137 Budapest, Carl Lutz rakpart 6.

Terjesztés: Lapker Zrt.

1097 Budapest, Táblás u. 32.

Kiemelt alternatív terjesztési pontok:

Alexandra-könyvesboltok, Hadik Kávéház,

Írók Boltja, Nádor Kávéház, Anima

könyvesboltok, Könyvtündér internetes

könyváruház.

Terjesztéssel kapcsolatos egyéb

információ:

happycaroffice@gmail.com

raffai.f@gmail.com

HU ISSN 2064-2458

Tisztelt Olvasó!

2014-ben negyedéves megjelenéseket tervezünk (február, május, szeptember, november). Az egyes lapszámok a kereskedelmi áruhelyeken változatlanul elérhetőek lesznek, ezzel együtt lehetővé tesszük az éves előfizetést is.

Az éves előfizetési díj 3000 forint. Egy lapszám ára 2014-ben is 850 forint marad. (A lap ára azonban módosulhat a kulturális szférát és/vagy a médiapiacot esetleg érintő, évközben életbe lépő törvényi változások miatt.)

Az előfizetésről a következő email-címen lehet érdeklődni:

nyugatplusz2012@gmail.com

Kéziratot nem őrzünk és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatóak. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

Ady-puzzle

(montázs)

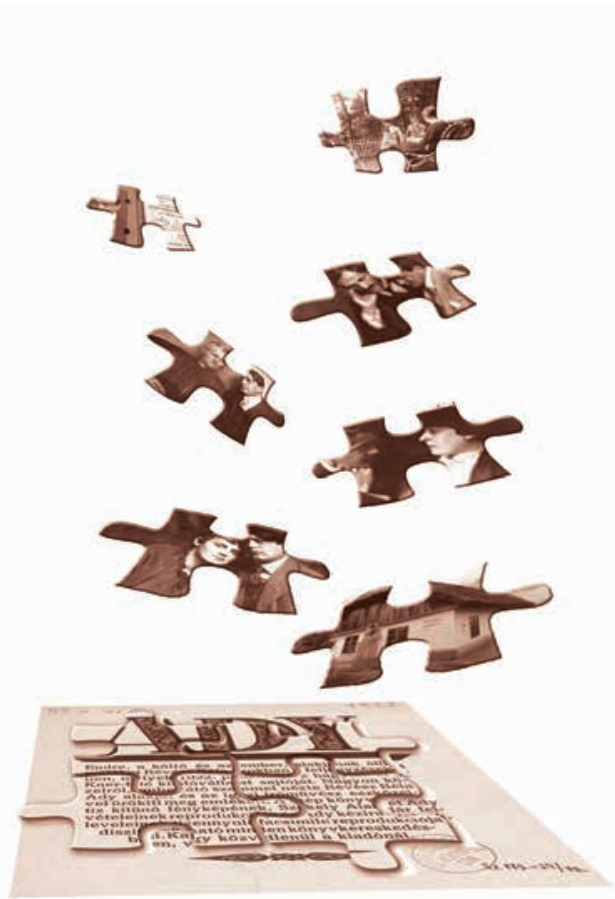
Fázó pálmák alatt olvasok
és várok rémes pozdorja-sorsra
ázott széna-rendek fölött
hallgatok egy tétlen bohócra.

Fehér lány virág-kezei közt
mai asszonyok udvarában
a csók-csatatér lovagjaként érkezem
a fajok cirkuszába.

Pannonia grófnő szekerén
most a hajnal vad szagát érzem
zsibbadtan tapint női mellbimbót kezem
s végzetem.

Budapest éjszakája hozzám szól
csupa illat a világ
itt estenkint mind királyok vagyunk
és a Hold megbocsájt.

Törött hajókkal is csak bátran utazunk
új horizontok lihegnek elibénk
keszkenővel és virággal az asszonyok várnak
s minden igaz tűznél velünk lakomáznak.

VÁCZY ANDRÁS
Kulcs

Letettük az utolsó cuccot, kifújtuk magunkat. A költőzködést befejezettnek lehetett tekinteni.

– Hát, akkor most bontsuk fel ezt a szilvást – húztam elő a palackot az ágyneműtartóból. Lassú kortyokban iddogáltunk a barátommal.

– Szép lakás, kicsi, de szép. Legénylakás... – járatta végig tekintetét. Látni lehetett rajta, az motoszkál a fejében, hogy milyen meghittten lehet itt légyotrozni. Szemében cinkos fények villódtak.

– Tudod, mit! – nyúltam a zsebembe – A tied is! Ezennel ünnepélyesen átnyújtom neked a lakáskulcs másodpéldányát.

Erre aztán legurítottuk azt, ami még az üveg alján lötybölődött.

Egyébként azzal szoktuk elütni az időt, hogy játékból belemerültünk irodalmi fikciókba, kiváltképpen a kora őszi, múltó napfényben, frissen csapolt korsók emelgetése közben a Mátyás sörkert hársfái alatt. Szégyenlősen, kislíusan mondta, hogy alkati rokonságban áll Szindbáddal. Ahogyan a „Hajós”, ő is kedvelt barangolni a lélek kiszámíthatatlanul zezugos ösvényein. Egyedül. Magában. Befelé élve.

– Elmegek Majmunkához, fáj a lábam, szagat a derakam, krahácsolok napok óta – panaszkodott. Aztán sóhajtván elindult, és ahogy ment, a hóban recsegő léptei halkultak, alakja elveszett a Vérmező csupaszon integető bokrainak ágas-bogasában. Hogy volt-e gyámolító Majmunkája vagy sem, megmosta-e a lábát, masszírozta-e a derekát, nem tudom. Nem is fontos.

Máskor egy vonatútról mesélt, arról, hogy összeakadt egy lánnyal, és Kiskunmajsától Pestig, majd Pestről vissza, majd onnan újfent Pestig vonatoztak. Megint máskor, egy italbolt pultjának támaszkodva, hallgattuk magasröptű eszme-futatásaikat a meccsekről és a hűtlen asszonyokról. Erről jutott eszébe:

– Tegnap a temetőben sétálgattam. Egy kriptánál lefátyolozott arcú nő piros rózsákat helyezett törekeny kezével a márványtartóba. Aztán gyertyát gyújtott. Megismerkedtünk. Beszélgettünk az életről, az elmúlásról, az ő nagy gyászáról. Megfogtam a kezét, és képzelj, a finomerezetű, hófehér kacsókból mintha láng csapott volna ki, olyan forrók voltak. És amikor fellibbentette fátylát, sápadt arcából égő parázként lobogtak

szemei. Beleszerettem. Már kettőnkéről beszélgettünk suttogva, amikor jött egy elegáns férfi, karját nyújtotta neki: „Menjünk, kedves, későre jár”, és vitte. Kővé meredtem ültem, a nő még hátra nézett. Kacsintott... Ki érti a nőket?

Teltek az évek, kocsmázás és álombéli történetek sorjázta egymásra, mint könyvnek lapjai, én már el is felejtettem a kulcsot. Egy este felhívott, hogy másnap jönne valakivel:

– Nő! Igazi nő... kicsi, gömbölyű mellek, vékony csípő, kerek fenék... És van benne valami légies, valami csoda... angyal... Este hét előtt ne gyere haza!

Fél nyolckor nyitom az ajtót, látom, egy mádrvékony, szeszínű hajú, riadt nő gubbaszt a karosszékemben, ölében a Bosch-album, a Hieronimus, előtte a barátom ül a földön. Elvannak. Az agy meg úgy, ahogy hagytam.

– Reggel óta így vagyunk... ebből szerelem lesz – súgta kint a folyosón. Most is hallom, ahogy a szürke angyal cipőkopogását visszhangozza a lépcsőház.

Barátomhoz hozzánőtt a kulcs. Sok év alatt jó néhányszor jött fel csodás, légies nőekkel... jöttek-mentek, akár égbolt kéjkén a bárányfelhők.

A barátom beteg lett. Nagy beteg. Olyan sovánnyá fogyasztotta a kór, hogy talán még a régi, Erika típusú írógépebe is bele lehetett volna csavarni, mint papírt; és papírszerűen áttetsző fehér lett; és rajta írógépbetűkkel pókhálós kalandok, elporladt rózsák illata, kezek tétova simogatásának tűnékeny lenyomata.

Gyakran látogattam a kórházban, és olyankor akadozó, csendesedő hangon beszélt temérdek dologról, amit el kell még végeznie. Amit meg kell írnia. Pár hónap alatt nagyapjáig öregedett.

Egy reggel nagyon komolyan rám nézett, szemem, akár a hegyi kristály. Átlátszó és tiszta volt. Hörögve vette a levegőt, ólomnehéz lett neki minden, ami az élet... szabadulni készült belőle a lélek. Halál ült a vállán.

– Azt hiszem, ideje visszaadnom a kulcsodat... – kékes-fehér golyocsból vert, halvány csipkére aszott kezével párnája alatt matatott. Megfogtam azt a csipkét, és néztem lefelé, a padlóra, padlón túlra mély kútba: – Hagyd, majd... ráér...

Aznap 19 óra 30 perckor halt meg.

TÉPŐ DONÁT

Nyolc évvel később

„A pillanat éppúgy torzíthat, mint az emlékezet: a gondolatok gyorsak, az érzések még gyorsabbak: de azt akarom, hogy a pillanat éljen, ha tisztességtelen is...”

Ronald Sukenick: Sodrás

Nem is tudom, miért ülök itt. Alighanem kinőttem már az ilyesmiből, de lám, még ennyi idősen is kapargálgatják fantáziámat az ösztönök.

Mert persze gyönyörű arca van. Próbálok benne hibákat keresni, és nem is kell sokat, hogy megtaláljam, de mit számít? Rá kell ébrednem, hogy a fiatalsága elvisz vagy ötven százalékot, és az egy egész jó arány.

Pedig tényleg nincs rá szükségem. A teste az jó volna akár hosszabb távra is, de annyira azért nem fiatal, hogy ne lennének vele tisztában mindketten: ez úgysem működne. Más az életünk, az időbeosztásunk, és bár sok mindenben egymásra vagyunk hangolva, kis túlzással a lányom is lehetne, szóval...

Túlságosan nagy az orra. De hát igen kevés embernek van szép orra, amúgy meg tipikus mai klóncsaj. Jóval magasabb az átlagnál, nyúlánk, de a fene eye meg, még jól is áll neki.

Hízhatna pár kilót. Majd fog is, miután szül egy-két gyereket valakinek, akiről néhány évig azt hiszi, hogy főnyeremény, mielőtt rájön, hogy nincsenek is nyeremények.

De mégsem. Ő nem az a típus. Negyvenévesen is viszonylag jó alakja lesz. Viszont még nem lát át az időn. Kedvesen mosolyog, ez imponál, de tudom, hogy mindenkire kedvesen mosolyog, erre már a középiskolában szocializálja a rendszer.

Bírom a szemeit. Még abban a fázisban vannak, amikor őszintén csillognak, és nyoma sincs bennük a megtört szemrehányásnak. Ettől kissé ellágyulok, és nosztalgiába esem. És persze üde, mint a harmatos rét kora nyári reggeleken. Ráadásul okos és jól tájékozott a korához képest. Mégis: felette kell, hogy álljak.

Nézem, ahogy kecses mozdulattal ajkához emeli az ásványvizet poharat, és jóízűen kortyol. Sima és feszes a bőre. Seholy karcolás. Milyen lehet az ágyban? Taníthatnék neki néhány dolgot.

Nem is kéne itt lennem. Zötykölődnék tovább a megszokott életritmusomban anélkül, hogy ilyen szokatlan helyzetekben találom magam. Mikor beszélgettem utoljára tizenévesekkel, akik nem a rokonaim voltak? Neki még csak most kezdődik, de nekem is csak most múlt el nemrég.

De miről is beszélhetnék vele? Filmekről, amiket úgy sem látott? Könyvekről, amiket úgy sem olvasott? Zenékről, amelyeket meg én nem ismerek?

Eszembe jut az a nap, amikor felfigyeltem rá a testépítő boltjában, ahol nyári gyakorlaton volt. Ott ragyogott a pult mögött. Egy könyvet tartott a kezében, amit jó jelnek vettem. Leszólítottam, beszélgettünk, aztán nyár végéig mindig ez ment, amikor beugrottam az aktuális protein adagomért.

Kiderült, hogy egy suliba jártunk. Újabb téma a közeledéshez. És mit ad isten, az őszszel évfolyam-találkozónk volt, ahová végül én vittem el.

Akkor még nem tudtam, mit akarok tőle, egyszerűen csak élveztem a helyzetet. Egy pillanatra elhittem, hogy megint önmagam lehetek, hogy nincsenek falak, amelyeken túli világ már nem érvényes számomra. Újra beléphettem a vágyakozás, az izgalom és a felfedezés területére, ahonnan egy ideje pedig már kitiltottak. A fiataloknak fogalmuk sincs, mennyire értékes pillanatokat élnek át nap, mint nap.

De már tudom, hogy semmit nem akarok tőle. Amikor ma váratlanul felbukkant az uszoda előterében, ahová időnként lejárók, már tudtam, hogy semmi kedvem az egészhez. Nincs már erőm végigjátszani ezt a játékot. Nem mintha az zavarna, hogy költsek rá, elvigyem helyekre, amelyek aztán közös élményhalmazzá gyúródnak össze. Nem, mintha nem akarnám élvezni vele a közös pillanatokat, az őszinte jókedvet (amire tényleg égető szükségem volna) és az egymás felfedezésének örömét, meg, hogy

egyfajta apaszerepben kísérhetem el őt az élete egy szakaszán. De az a szemét idő, csakugyan a fejembe vert sok hasznos dolgot: például, hogy azonnal fel tudjam mérni döntéseim súlyát és értékarányát. Mert ez a világ többek között arra is megtanít, hogy érzéketlen fenevaddá válj, ha kell, és hideg számításal a mérlegre rakd a befektetett fáradozásaidat azzal szemben, amit jó esetben kapni vélsz. Ebben a korban a bizonytalan sohasem elég. Nincs idő hibázni.

Akkor meg csak azért erőlködjek, hogy esetleg alkalmanként lefeküdhessenek velem? Jól hangzik, de valami belső, kiábrándultságból fakadó ösztön azt súgja, hogy nem éri meg.

– Szóval tényleg otthagytad a rendőriskolát? – próbálom játszani a meglepettet, pedig nem is érdekel annyira.

– Aha, nem jöttek be a számításaim. Nem volt igazán nekem való.

– Csodálkoztam is. És most mihez kezdesz?

– Megyek bébiszitterkedni Ausztriába. Még nem biztos, de ha minden jól megy, akkor jövő héten már tudni fogom, hogy érdeklém-e őket? Ez egy olyan kiszervezős cég, tudod.

– Aha.

– Szóval, most németezem orrba-szájba, hogy nyárra jó legyenek.

– Ja, igen, persze – felelem, és máris felrémlik előttem az egész élete. Hirtelen megint rám tör valamiféle megmagyarázhatatlan lassúság, ami a vesztesek biztos nyugalomához hasonlít, s ezzel meg is elégszem. Elnézem azt a bájos arcát, szeretném megsimogatni a kora délutáni napfényben, és tudom, hogy nem fogom megtenni. Ehelyett azt mondom:

– Belelátok a jövődbe.

– Hogy mi?

– Itt van előttem az egész. Tipikus kelet-európai mozi. Hogy mi lesz veled, mondjuk a következő nyolc évben.

– Na, mesélj.

– Nézzük csak: nyáron kiutazol bébiszitterkedni Ausztriába, ahol csuda szép az élet. Keményen kell dolgozni, de legalább megbecsülik. Barátokat szerzel, és mivel senki mást nem ismersz, eljársz velük ide-oda. Egy éven belül megismerkedsz valami síoktatóval, aki persze jóképű és magas is, nem beszélve a modoráról. Nem akarsz tőle semmit, csupán csak jól érzed magad, ám egyszer csak észreveszed, hogy be-

leszeretsz. Már három éve kint vagy, el kéne dönteni, hogy mi legyen, elvégre csak nem akarod egész életedben ezt csinálni, ez egy kis időhúzás lett volna, erre itt ez a fazon. De épp akkor kéri majd meg a kezedet, és te örömmel igent mondasz. Jönnek a mézes hetek, vagy inkább mézes évek: mindenki boldog, az élet egy karamellás popcorn. Szülsz neki egy gyereket, aztán két év múlva talán még egyet, és éled a boldog kis életed. És akkor fogunk találkozni teljesen véletlenül.

– Igen, és hol?

– Fent egy Hüttében, a szánkópályán, ahol a barátnőiddel valami leánybúcsút tartotok. Folyik a grog meg az erdőmester, és a csajok locsolják magukra a rumpuncsot. Én valami üzleti úton leszek, és épp kihasználom a szabad estémet, amikor beléd botlok. Jókat dumálunk, és nagyon megörülünk egymásnak. Fetrengünk a hóban a szállásig, ahová a barátnőiddel együtt mindenkit meghívok. Valószínűleg pezsgőt locsolunk majd a szálloda medencéjébe, miután lefizettem a portást, hogy adja oda a kulcsokat. A menyasszonyjelölt meztelenül nyomja a jakuzziban a többiekkel, néhányan kidőlvé fekszenek a napozóágyakon, fejük lelóg a földre, nyáluk kicsordul a szájuk szélén. Mobilról szól a zene, sikongatás, csobbanások. Hát valahogy így.

– És gondolod, utána a szobában kötünk ki? – kérdezi cselesen.

– Feltétlenül.

– Elég uncsi ez a sztori – mondja, és rágyújt egy cigire. Nézem, ahogy a még tökéletes fogai közül lágy füst gomolyog. – És sablonos. Tipikus férfiszemlélet. Egészen valószínűtlen.

***

– Hát, ezt meg, hol ismerted meg? – kérdezi Wera, akinek a szájából egy félig elázott kék Chesterfield lóg ki, miközben az uszoda üvegfalánál táncoló Dijfre mutat. Wera szemei üvegesek, és alig tud már beszélni. A legjobb barátóm a cégnél, de az italt nem bírja. Mostanában hamar elfárad. A korára gyanakszik. Amióta betöltötte a harmincat, teljesen odavan. Alig bírtam rábeszélni erre a leánybúcsúra is. A kis szende, most meg félpucéran vonaglik itt a medence végében velem együtt.

– Érettségi előtt egy testépítő boltjában dolgoztam nyári gyakorlaton... – kezd el mesélni egy nyolc évvel ezelőtti történetet.

DEBRECZENY GYÖRGY

jobban szerettem volna

Szőke Imre nyomán

vasárnap reggel jobban szerettem volna magam főzni a kávé magamnak szerettem volna konyhában kotyogni motyogni magamban valamit álmosan ami behallatszik a hasábrádióba de tönkrement a kávéfőző és vasárnap reggel tönkrementem én is

lecsavartam volna a kávéfőzőről a tetőt ennek az egésznek nem volt sok teteje de már csak ilyen a dolgok menete az ember csavargat valamit álmosan a templom tetejéről a tornyot óvatosan lecsavarja hogy belenézzen pedig jobban szerettem volna reggel

vasárnap reggel magam főzni végre a kotyogóban a kávé magamnak szerettem volna a konyhában motyogni belekotyogni a hasábrádióba valami szépet álmosan valami gyönyörűt olyat ami behallatszik a kávéfőzőbe is és akkor lecsavartam volna én róla a tetőt

jobban szerettem volna vasárnap reggel főzni a kávé magam magamnak behallatszott a hasábrádióba a motyogás szerettem volna gyermeki örömmel főzni vasárnap reggel magamnak a kávé a kotyogóban a babkávé motyogósan de a kávéfőző tönkrement szegény

nem szerettem volna lecsavarni a tetejét nem én de aztán végül mégis lecsavartam volna be is hallatszott a hasábrádióba hogy ennek az egésznek nincs sok teteje akkor vettem észre hogy a kávéfőzőnek nincs teteje

vasárnap reggel szerettem volna magam főzni a kávé magamnak de tönkrement a kávéfőző szerettem volna bánatomat vagy mindent belekiabálni a hasábrádióba de a hasábrádió is tönkrement kávészínű hasábok lebegtek a szemem előtt

BABICS IMRE

Csendrendelet

Sebzett

szarvas lábnyomában könnycsepp
emberi.

Nagy eső jön, s – mi sem könnyebb –
elveri.

Kopogást érez: égi dalt,
oldódik.

Csak emléke jut el kihalt
bolygókig.

Mellette egy gomba kinő,
pereszke.

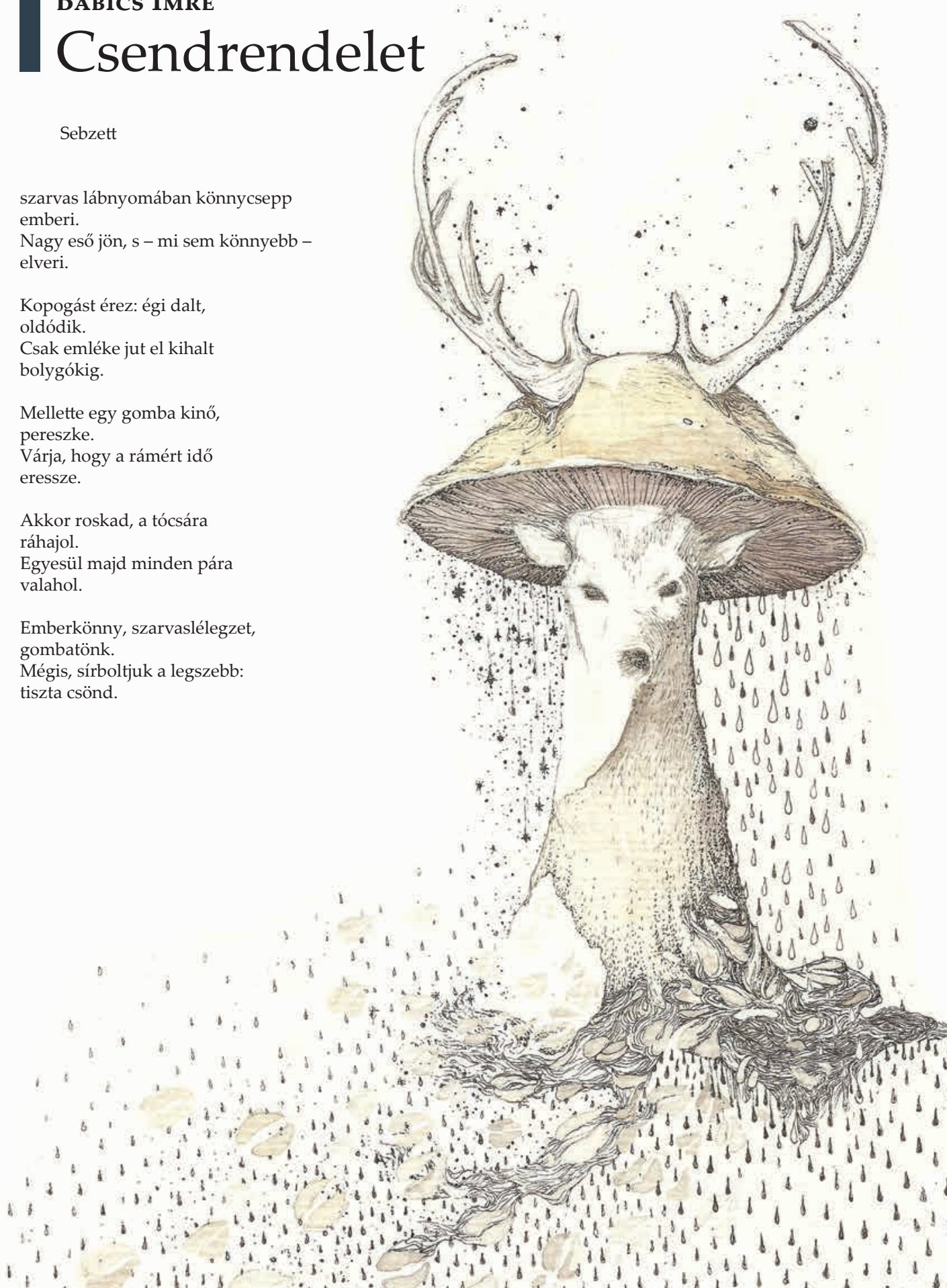
Várja, hogy a ráért idő
eressze.

Akkor roskad, a tócsára
ráhajol.

Egyesül majd minden pára
valahol.

Emberköny, szarvaslélegzet,
gombatönk.

Mégis, sírboltjuk a legszebb:
tisztá csönd.

PETŐCZ ANDRÁS

Az út vége

(a történet befejezése, 2. rész)

Kisgyerekkoromban sokat foglalkoztam állattal. Festészeti tanulmányaim során mesterm, a híres Verrocchio szívesen okított minket az élőlények ismeretére, sőt megkövetelte azt is, hogy bogarakat, pókokat is képesek legyünk hitelesen ábrázolni. Így pontosan tudtuk, hogy melyik pók, bogár hogyan is néz ki, tudtuk a nevüket, és tudtuk azt is, melyik az, amelyik ártalmatlan, és melyik az, amelyik igenis halálos mérget rejteget.

Az őserdei vándorpók, vagyis a phoneutria nigriventer olyan lény, ezt akkoriban tudta minden festészeti növendék Verrocchio műhelyében, amelyiknek a testhossza 3-5 centiméter, lábterpesze 13-15 centiméter, egyedül él, vagyis magányos vadász, állandó mozgásban van, nem ás magának üreget, és nem sző hálót. Mindezek mellett emberi településeken is előfordul, és ha veszélyben érzi magát, teketória nélkül támad és mar. És ami tény: az ismert pókfajok közül a legnagyobb adag mérget fecskendezi áldozatába.

Mondom, letelepedtünk az egyik fatörzs alá, amikor megpillantottam a phoneutria nigriventert. Csakhogy mégsem teljesen azt.

Egy hatalmas, elképzelhetetlenül félelmetes pókot, egy óriáspókot pillantottam meg.

Mindenben, formájában, színezetében, lábai elhelyezkedésében, mondom, mindenben tökéletesen megfelelt a szabályos őserdei vándorpóknak. Csakhogy éppen méreteiben volt más. Ez a pók körülbelül százszor akkora volt, mint az eredetileg ismert változata. A testhossza minimum 3 méter volt.

Tőlünk mintegy 50 méterre, két fa között lapult meg, a földön.

Rögtön, már az első pillanatban tudtam, hogy halálos veszélyben vagyunk.

És azt is tudtam, hogy szinte semmi esélyünk sincs a pókkal szemben. Sokkal gyorsabb, és sokkal ügyesebb, mint mi, magunk, kíméletlen zsákmányszerző ösztönei minden élőlényre lecsapnak, akire lecsaphatnak. És egy ekkora állatnak elképesztő étvágya van!

Ésszel fel nem fogható, valójában hihetetlen szerencsénkre nekünk háttal állt a pók, és lát-

hatóan figyelt valamire. Mi pedig, az Egészen Kicsi Kis Létező és én, lassan, remegve, elkezdtünk hátrálni.

Hogy meneküljünk az ellenkező irányba.

Ez a hátrálás önmagában sem volt veszélytelen ebben a pillanatban. Hiszen minden mozgást rendkívül pontosan érzékel minden ilyen típusú állat, és különösen az őserdei vándorpók, amelyik így táplálkozik, így szerzi a zsákmányát, és éppen a mozgás az, ami arra készíti, hogy támadjon.

A menekülésünkkel tehát sokat kockáztattunk.

Nem volt kétségem afelől, hogy hamarosan végünk van. Gondolatban már szinte el is búcsúztam a mindennapoktól, az életemtől, és, ami még keservesebb volt számomra, társamtól, az Egészen Kicsi Kis Létezőtől is.

Az iszonyatos méretű phoneutria nigriventer még mindig háttal állt nekünk. Látszólag észre sem vett minket. De én tudtam, hogy ez nem lehet igaz. Annál sokkal jobb az érzékelői!

A pókok mindenről tudnak, mindenféle mozgásról, ami körülöttük zajlik.

Valamire figyelt az a pók.

Nem tudtam, mire. És aztán hirtelen megértettem.

Egyszerre csak, a pókkal szemben, farkasok jelentek meg. Váratlanul, számomra nagyon meglepetésszerűen. A pók azonban számíthatott rájuk. Nyilván várta a jövetelüket.

Hét farkas. Éppen heten voltak.

Az egyik mamutfenyő törzse mellett jelentek meg. Éppen a pókkal szemben. Mintegy a fa törzse mögül bújtak elő.

Tulajdonképpen érthetetlen volt a feltűnésük. A farkasok számára nem eledel a pók. Egy-máshoz ennek a két állatfajnak semmi köze.

Ráadásul aligha lehetett valami esélyük egy ekkora phoneutria nigriventer ellenében. Ez a pók sokkal több méreganyaggal rendelkezik, mint ami hét farkas esetében bőven elegendő.

Kétségtelen azonban az is, hogy a farkasok is sokkal nagyobbak voltak, mint a valóságban.

Nem átlagos, nem normális méretűek voltak, hanem legalább a háromszorosai egy közönséges, nálunk ismert farkasnak. De akkor is.

Még hét ilyen méretű farkasnak sem volt semmi esélye egy ekkora phoneutria nigriventerrel szemben.

És ebben a pillanatban ismét meghallottam a fehér leples idegen hangját:

– Akinek van füle, hallja, mit mond a lélek a gyülekezetnek.

Látszólag minden mozdulatlan volt. A hét farkas is, valamint a rettenetes vadállat, a phoneutria nigriventer. Persze, mi is mozdulatlanok voltunk a félelemtől.

Ekkor aztán megkezdődött a küzdelem.

És újból meghallottam a hangot, a fehér leples idegen hangját:

– Jöjj, és lásd.

És megindult az első farkas. Hatalmasra tátotta a száját, hogy az óriáspók első csápját megragadhassa. Ahogy két félelmetes ugrással a pók fejénél termett, egy pillanatra azt hittük, hogy nem teljesen esélytelen ebben a harcban, de ekkor a pók az egyik mellső lábával úgy rúgta hason a farkast, hogy az két métert repült hátra, majd a fejtorának egy gyors mozdulatával a farkashoz hajolt, és annak oldalába mélyesztette a csáprágóját.

A farkas kétségbeesetten kapálózott még, aztán rándult kettőt, és elernyed. Vége volt.

Találkozott a pillantásunk. A farkas mintha a szemembe nézett volna! És olyan volt, mintha valamiféle szemrehányás lett volna a tekintetében.

Ekkor megint meghallottam az idegen hangját:

– Jöjj, és lásd.

És láttam megindulni a második farkast. És láttam, ahogy a második farkas három hatalmas ugrással egyenesen a pók potrohára ugrik, és fogaival marcangolni kezdi annak lágy altestét.

És láttam, ahogy a pók a fejtorával lassan hátrafordul, majd a csáprágójával megragadja a második farkas lábát. És láttam, ahogy a magasba emeli az egész állatot, lassan, egészen lassan, majd egy elképesztően gyors mozdulattal a mellette levő mamutfenyő törzséhez csapja.

Jajkiáltást hallottam akkor, nem farkasüvöltést. Mintha valaki kiáltott volna.

Minden nagyon gyorsan történt, és mégis minden egyes apró momentumra teljesen világosan emlékszem.

A második farkas is rám nézett. A tekintetünk találkozott. Láttam, ahogy a szeméből eltűnik az élet, ahogy megüvegesedik a pillantása.

És egy pillanatra mintha Disgustoso R. szemét láttam volna. És az ő elhízott, állatias fejét.

És ekkor ismét felemelte az óriáspók a második farkas testét. És újból a mamutfenyő törzséhez vágta.

És a farkas teste mintha már nem is farkas-test lett volna. Hanem mintha emberi testet láttam volna.

És aztán már csak a vért láttam, a farkas emberivé lett koponyáját, ahogy kettéválik. És aztán már azt sem.

Mert hirtelen eltűnt a semmiben az a koponya. A fej, ami egy pillanatra egykori ellenségemet idézte. És eltűnt a farkas félig emberré lett teste is. Egészen egyszerűen elenyészett.

És akkor megint megszólalt az idegen:

– Jöjj, és lásd.

És jött a harmadik farkas. Fekete volt ez a farkas, olyan fekete, mint az az éjszaka, amikor még a holdfény sem világít.

És vörösek voltak ennek a farkasnak a szemei, és üvöltött, annyira, hogy remegtünk a félelemtől, ahogy meghallottuk a hangját.

És ekkor váratlanul megindult a negyedik farkas is, ez teljesen aranyszínű volt, sárgán világított, mint a napfény.

És most megindult az ötödik farkas is, amelyik meg hófehér volt, fehér bundájának tisztasága olyan volt, mintha tükröt tartott volna valaki a kezében, szinte bántotta a szemünket ez az elképesztő tisztaság.

És egyszerre hárman ugrottak neki a rettenetes óriáspóknak. Három farkas! És harapták a potrohát, rángatták a lábait, és hörögtek közben, a nyáluk pedig csorgott ki a fogaik közül.

És iszonyatos küzdelem kezdődött. A pók csapkodott a lábaival, a csáprágóját próbálta belemélyeszteni a farkasok testébe, forgott maga körül, és közben félelmetes hangokat adott ki. A farkasok elsősorban a potrohát próbálták marcangolni, nem is eredménytelenül, mindenféle undorító, sárgás-zöldes folyadékot engedett magából a phoneutria nigriventer teste.

A fák törzse vérrel és mocsokkal lett tele, miközben a magasból orchidea szirmok hullottak alá, egyre sűrűbben takarva el a szemünk elől a félelmetes vadállatokat.

És ekkor újból megszólalt a fehér leples idegen:

– Jöjj, és lásd!

És ekkor minden elsötétedett egy pillanatra. Körülöttünk az erdő talaja is megfeketedett és éreztük, hogy mozog a föld alattunk, és a magából előbb fekete por hullott alá, majd kavicsok, amelyek elöl az egyik mamutfenyő vastag ága alá húzódtunk be.

És alighogy menedéket lertünk a faág alatt, abban a pillanatban már kövek zuhantak alá az égből, mintha valami kőeső hullana.

Éreztem, hogy az életünk igen komoly veszélyben forog, és már nem csupán az óriáspók miatt.

Közben a küzdelem folytatódott, fülsiketítő volt a zaj, a kövek zuhanása, a farkasok zihálása, morgása, olykori üvöltése, és persze az óriáspók furcsa, néha vinnyogó, néha hörgő hangja, mindez olyan erős volt, hogy betapasztottuk a fülünket a társammal, az Egészen Kicsi Kis Létezővel.

És ekkor a hatodik farkas is nekitámadt az óriáspóknak! És a négy farkas két oldalról, illetve hátulról rángatta a pókot, és úgy tűnt, hogy le is győzik, a pók potrohából ömlött a sárgás-zöldes nedv, és világosan látszott, hogy legfeljebb percei vannak hátra.

Ám ekkor az óriáspók hirtelen megfordult, majd elindult a mi irányunkba. Távol voltunk tőle, mégis, rémülten hátráltunk.

Megtehetjük, a kőzárpor megszűnt.

A négy farkas marta, ráncigálta a pókot. Hirtelen azonban a pók a fejtorával hátranyúlt, és a csáprágójával megragadta a harmadik farkast, amelyik teljesen fekete színű volt.

És belemélyesztette a csáprágóját a fekete farkas hasába, és a farkas elalélt, a mérég láthatóan megbénította.

És aztán már csak elhajította, messzire hajította a fekete farkast az óriási pók. És köz-

ben a pók potrohának egy része leszakadni látszott.

És sorban következett a negyedik, az ötödik és a hatodik farkas. És már alig tudott menni az óriási pók. De sorra mélyesztette bele a csáprágóját a farkasokba, és aztán a méregtől halálba merevedett farkasokat sorra hajította messze, igen messzire. És a farkasok sorra zuhantak a feketévé lett földre, majd tűntek el, mintha nem is léteztek volna.

Ám akkor megmozdult a hetedik farkas is.

És megindult az óriáspók ellen.

És ez a farkas még a többinél is nagyobb volt.

És ekkor nagy csendesség lett. Minden elhallgatott. És az óriáspók is megállt. Pontosabban lerogyott a földre.

Mintha megpihent volna. Aztán újból felemelkedett.

És ekkor megindultak egymás ellen.

A hetedik farkas és az óriáspók.

Teljes némaságban indultak meg, nem lehetett hallani semmit, iszonyatos csend volt mindenütt.

És a fekete földről füst szállt felfelé, fekete füst.

És a csend akkora volt, hogy süketnek éreztük magunkat. És csak néztük az óriáspókot, ahogy ebben a nagy-nagy némaságban megragadja a farkas koponyáját a mellső lábaival, miközben már jártányi ereje sincs, és próbálja a farkas fejét hátrafeszíteni.

Eközben a farkas kimeredt szemekkel, és óriásira nyitott szájjal a pók fejtora és potroha közötti részt támadja, azt a részt, ahol a pók teste a legsebezhetőbbnek tűnik, és a legvékonyabb.

És még mindig iszonyú csend volt.

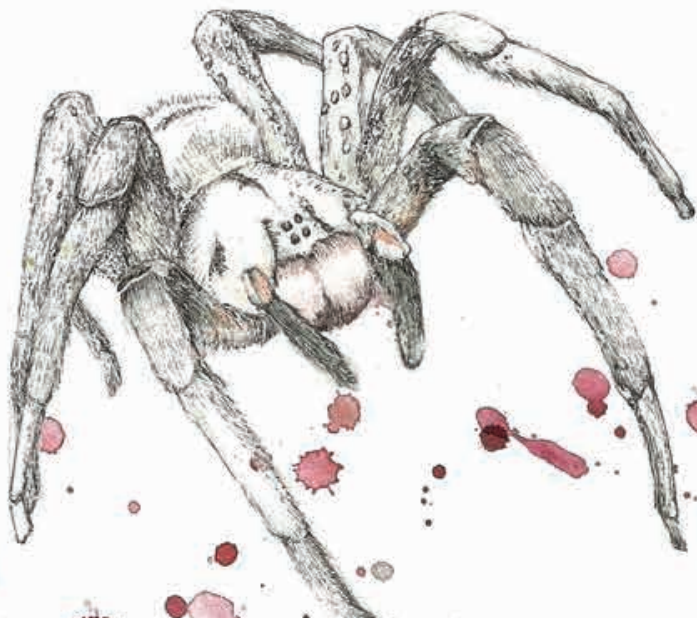
Láttuk a két szörnyeteg küzdelmét, de nem hallottunk semmit.

És a farkas pofájából nyál és vér csorgott alá, és a pók testéből egyre szivárgott valamiféle zöldes-sárgás folyadék.

És mi megbabonázva álltunk ott, a küzdelem közvetlen közelében, az Egészen Kicsi Kis Létező meg én, és nem tudtuk, mit is tegyünk, vagy talán eszünkbe sem jutott, hogy bármit is tennünk kellene.

És ekkor már nem is gondoltunk a menekülésre. Annyira féltünk.

És ekkor végre elérte a farkas a szájával a pók fejtora és potroha közötti részt. És végre marcangolni kezdte azt.

Mesebeszéd

Nyugatplusz

És közben a pók igyekezett a farkas testébe harapni a csáprágójával. Hogy a mérgét a farkasba eressze.

És a farkas marcangolta a pókot ott, ahol a pók teste a legvékonyabb.

És ekkor megszűnt a csend! Trombitaszót hallottunk, és hallottuk, ahogy hörgött a farkas, és vinnyogott a pók.

És ekkor jégeső keletkezett, olyan erős, hogy ismét az egyik faág alá menekültünk.

És aztán villámok csaptak a fába körülöttünk, és tűz lett mindenütt, körbe-körbe, csak éppen a mi fánk nem gyulladt meg, valamiféle kifürkészhetetlen akaratnak köszönhetően.

És már lángolt a farkas bundája, és a pók alteste is megperzselődött, mert egy hatalmas égő faág zuhant rá.

És újabb és újabb trombitaszót hallottunk, miközben a farkas és a pók egyre küzdött egymással, úgy tűnt, soha nem érhet véget a harcuk.

És újból megszólalt a trombitaszó, talán ötödszörré, amikor is sáskák leptek el mindent körülöttünk és láttuk, hogy a pókra is rászálltak a sáskák, meg a farkasra is, és az élő, egymással küzdő fenevadakat a szemünk láttára kezdték szétrágni a sáskák, mintha csak faleveleket ennének.

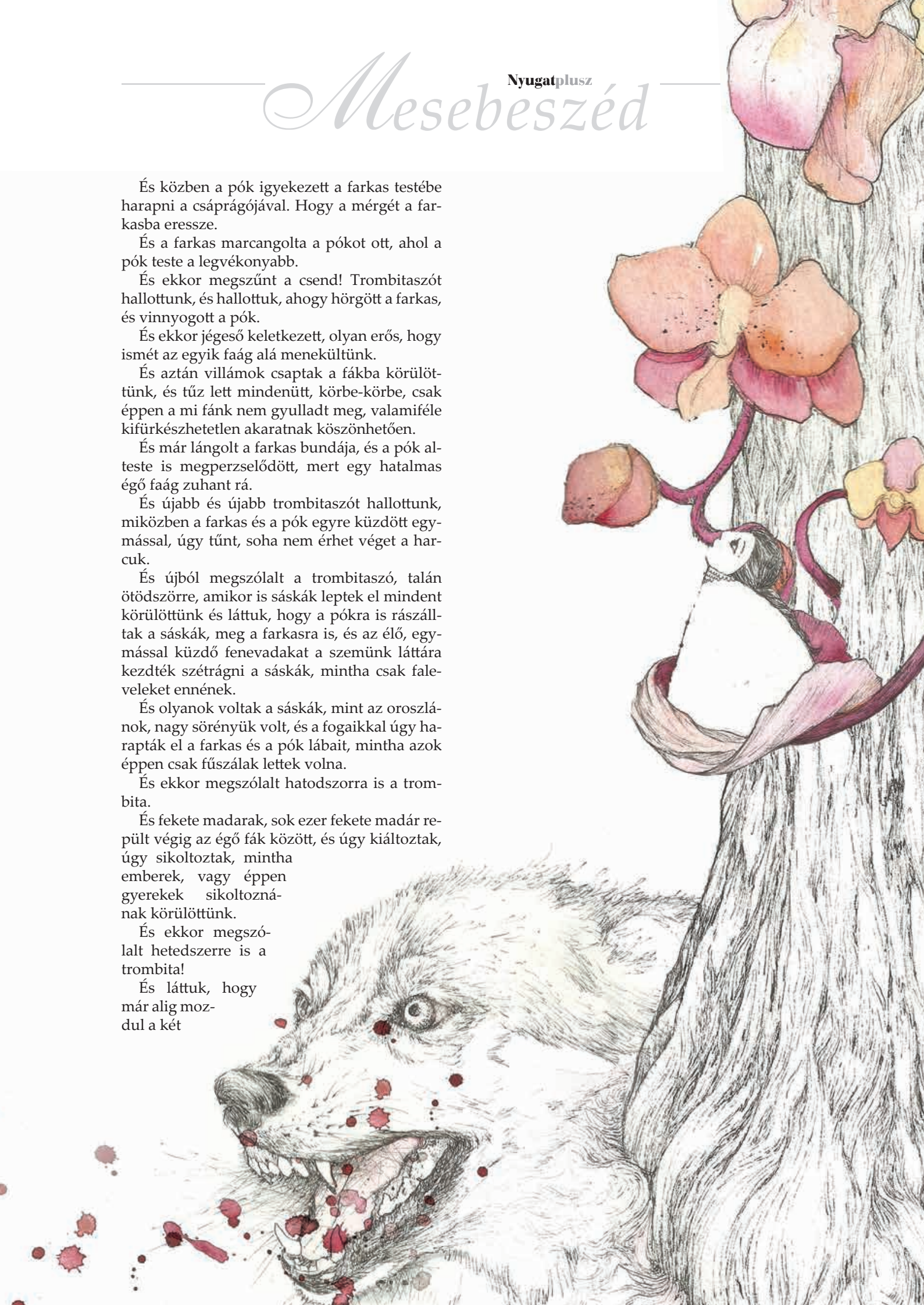
És olyanok voltak a sáskák, mint az oroszlánok, nagy sörényük volt, és a fogaikkal úgy harapták el a farkas és a pók lábait, mintha azok éppen csak fűszálak lettek volna.

És ekkor megszólalt hatodszorra is a trombita.

És fekete madarak, sok ezer fekete madár repült végig az égő fák között, és úgy kiáltoztak, úgy sikoltoztak, mintha emberek, vagy éppen gyerekek sikoltoznának körülöttünk.

És ekkor megszólalt hetedszerre is a trombita!

És láttuk, hogy már alig mozdul a két

fenevad, testükön végestelen végig sáskák tízezrei, és ekkor megint megjelent az angyal. Fehér ruhában állt, és csak ennyit mondott:

– Vége van. Vége a szenvedésnek.

*

És a következő pillanatban ott álltunk, ketten, az Egészen Kicsi Kis Létező és én, és nem láttunk semmit, csak a mamutfenyőket, és a tejeükről aláhulló orchidea szirmokat.

Sem a farkasok, sem az óriáspók, sem a sáskák vagy a fekete madarak nem voltak sehol.

*

Ma már nem tudom biztosan, mindez megtörtént-e, avagy csak a képzeletem játszott velem. Tény, hogy aztán megfestettem „látomásaimat”, és azokat nagy sikerrel értékesítettem annak a városnak a piacán, ahol is a hollandus hajóskapitánnyal gyakor partot értünk.

Tulajdonképpen ismert ember is lettem, „híres”, ha úgy tetszik, még a helyi újság is foglalkozott a festményeimmel, a kiállításommal, sőt az Egészen Kicsi Kis Létezőről is írtak, mint aki életművem ihletője lett már hosszabb ideje.

Ami ténylegesen az Egészen Kicsi Kis Létezőt illeti, örömmel mondom, minden változatlan, itt van velem, vigyázunk egymásra.

És azt hiszem, amíg világ a világ, ez így is lesz, vigyázunk egymásra, mert megértettük, hogy egymás nélkül semmik és senkik vagyunk.

A történetünk, a „kalandjaink” tehát nem értek véget. Legfeljebb annyit mondhatok, hogy itt és most mégis elejtem az elbeszélésem fonálát, és mindaz, ami ezután történt, vagy történik majd velünk, az maradjon rejtve a kíváncsi tekintetek elől, vagy éppen – mindazok alapján, amit írtam – ki-ki képzelje el életünk menetének következő állomásait.

Amiről szólni akartam, arról szóltam.

Hogy ezek a furcsa, hihetetlen események mit is jelentettek valójában az életemben?

Azok a lények, amelyeket megfestettem, mit is jelképeznek?

Nem tudom megmondani. És a képeimet nézve, sokan ma is kételkednek.

Azt mondják, erős a fantáziája, Mester!

Ilyenkor többnyire mosolygok magamban, vagy olykor-olykor csak éppen összenézek a társammal, az Egészen Kicsi Kis Létezővel, és őszintén örülök annak, hogy a szemében valamiféle különös fényt látok megvillanni.

Petőcz András sorozatának korábbi megjelenései:

Csoda Livornóban – Nyugat Ma 2010 / 2.

Livorno koldusa – Nyugat Most 2012 / 1.

Az út vége I. – Nyugat Plusz 2013 / 3.

Mesebeszéd

BEREMÉNYI GÉZA

Mesél a Duna

Telihold tüze folyóra rávetül, ragyog a Duna, tudnám, hogy min derül,
tán ez a vén tetű éppen rajtam derül, hogy itt állok egyedül.

Merengek a Dunán, miként költők sora, József Attila, a rakpart dalnoka,
Tóth Árpád és Ady, ők szokták mondani: jó téma a Duna.

Hát gyere, te Duna, folyj át a szívemen, halljuk, mit mesélsz, mormold el énnekem,
milyen a kis világ; Kárpát-medencei táj, amelyen ki-bejársz.

De vigyázz, Duna, nem akármilyen duma illik most ide,
a szívem közepibe, nyomjad nekem.
Nehéz a szívem, valljon a régi tanú, s a locska szavú
mormolni kezdett nekem, megszólalt emígyen:

Én édes fiam, mivel már vén vagyok, sok a bogaram, éppen most hobbiból
földrajzot tanulok, és hazánk térképén nagyokat ámulok.

Domborzatilag a Kárpát-medence: lyuk. Én és a Tisza, amidőn eljutunk forrásunktól ide,
e tájon izibe szélesre tágulunk.

Mivel a terep, mint fürdőben lefolyó, minden szemetet ide hord sok folyó,
ide teríti szét rengeteg szennyesét, mit külföldről lemosott.

Megálljunk, Duna – mondtam én Adyként – nem jó a duma, elvont egy kicsikét,
szívem kitérom itt, várok prófétait, nem a domborzatit.

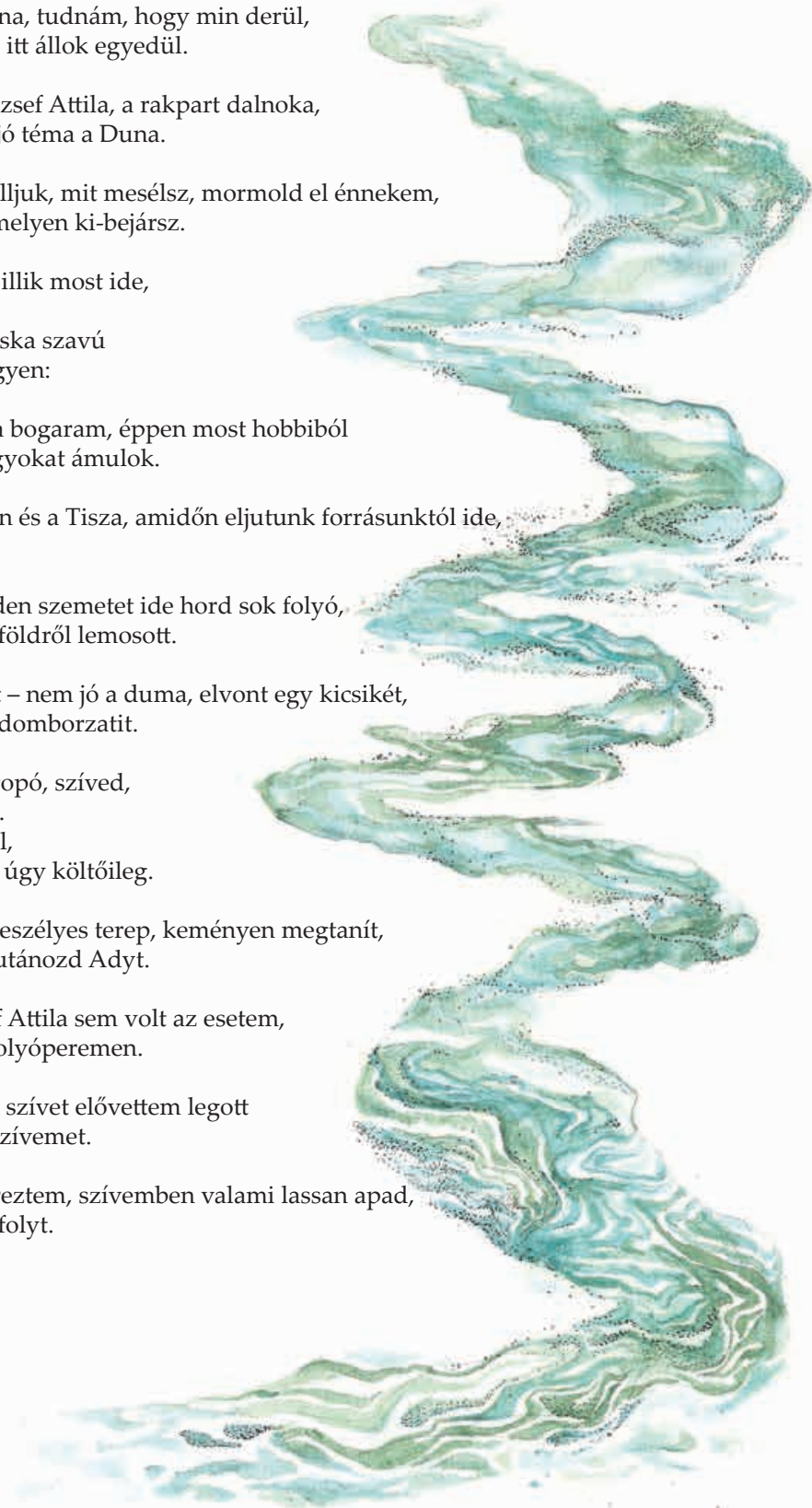
He-he-he-he-he – a Duna felnevetett –, apropó, szíved,
hát értsd meg az esetet, épp arról fecsegek.
Nehéz a szíved, de tudod-e azt, hogy mitől,
nézd a szemetet, mi belőlem szívedbe dől, úgy költőileg.

Hát ne tárj nekem szívet egy lyukban itt, veszélyes terep, keményen megtanít,
ne prófétálgass itt, csak szívet nehezít, ne utánozd Adyt.

Zárulj be fiú, ne vagánykodj nekem, József Attila sem volt az esetem,
ahogy ült félszegen, ihlettől részegen a lefolyóperemen.

Rohantam haza, ajtót bezártam ott, zárni a szívet elővettem legott
az adóíveket, elfojtva ihletet, nyugtattam szívemet.

Számoltam sokat, néztem az adatokat, s éreztem, szívemben valami lassan apad,
s a Duna kacagott odakint valahol, és tovafolyt.

HEGYI BOTOS ATTILA**Kacsázó idő**

EMLÉKEZNI

az első kitörésre.

Fölismerni

minden törvényt,

magadat mint mozgást,

újra s újra tudni

napot, vizet, szelet.

Fölhevülni és megdermedni:

veszíteni ezerszer

s még egyszer.

Növekvő idővel

egyre kisebbnek,

egyre vékonyabbnak lenni.

Aztán csak kirepülni

egy kölyök markából –

mielőtt elmerülnél

a hűvös, könnyű csöndbe,

párat még pördülhess

súlytalan a vízen.

LÁRAI ESZTER**Két kép a falon**A lány, ahogy magába
dörzsöli a kérdést.

Meztelen:

Igen vagy nem.

Egy férfi, ahogy a másikba
ontja kétségeit.

Alatta a nő szétfolyik

mint egy bővülő világegyetem.

HEGYI BOTOS ATTILA**A csillag**

Ideig szólítottál, vártál.

Felengedő idegent,

elnémult barátot.

Most eszedbe jut a lány,

akiből csillag lett.

Örvendsz, hogy végre eljöttem?

– így Buddha.

Látlak vagy sem? –

világlott vissza a lány.

Egyre megy. Látok.

Juhász Melinda felvétele

CZEIZEL ENDRE

A szerző Pfaundler- és Kennedy-díjas orvos-genetikus, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjének birtokosa. A Magyar Tehetség gondozó Társaság örökös elnöke.

SZABÓ LŐRINC:

„Bőg teste óljában a szörnyeteg...”

Szabó Lőrinc a magyar költő-géniuszok egyik reprezentánsa, és ha a nyelvi korlátok nem zárnák karanténba a magyar poétákat, bizonyára nemzetközileg is elismernék kivételes talentumát. Mégis, Szabó Lőrinc élete és költészete a férfi felsőbbrendűség érzésének paradoxonját is példázza.

Szabó Lőrinc 1900. március 31-én született Miskolcon, a vasútállomáshoz közeli lepusztult Újvilág utcában. A környék csatornázva sem volt, ezért a házuk szomszédságában lévő kocsmát „körül szaros”-ként emlegették. Felnőttkorában emlékezett életkörülményeikre:

*konyha, gang, kert; és sok kukorica;
majd az utcán túl, tisztán felragyog
a sakk-kocka-táj, földek, ház-sorok,
telepvége... Por (vagy sár!) volt az út...
Messziről hallottuk a vasutat:
görgő robaj, fütty, mozdonydohogás,...*
(Tücsökzene, 8. Ezerkilencszáz)

Szabó Lőrinc elemi iskoláit Miskolcon kezdte 1906 őszén, de vasutas apja állásváltásai miatt a második és harmadik osztályt az általa nagyon kedvelt Balassagyarmaton folytatta, míg a negyediket már Debrecenben végezte. A gimnáziumot a debreceni Református Főgimnáziumban járta ki, kitűnő eredménnyel. Jó adottságain túl bátyja leckéinek korábbi öntudatlan elsajátítása révén is kiemelkedett tanulótársai közül. 1918. március 8-án hadiérettségit tett.

A hosszabb és veszélyesebb hadiszolgálatól a háború vége mentette meg. 1918-ban beiratkozott a Műegyetem gépészkarára (mivel a bátyja is oda járt), de gyorsan átiratkozott a bölcsészkar magyar-német-latin szakára. Ha-

marosan Babits Mihály tanársegédje és barátja lett, aki vele még kivételesen tegeződött is, sőt még a lakásába is befogadta. Kibontakozó irodalmi munkássága miatt az egyetemet sosem fejezte be. Nyelvtelenségét azonban hasznosította, a görögön és latinon túl megtanult németül, franciául és angolul, mindez alapul szolgált csodálatos műfordítói tevékenységének. A költői tehetség Szabó Lőrincből is korán és spontán „tört elő”:

Kereste költő-talentumának eredetét:

*Az első vers, s néhány társa, amit
Ohat-pusztakóctól Debrecenig
írtam, népdal volt: s a sin ritmusa
hozta ki őket, nem én,...*
*A vonat írta őket meg a nyár,
mondom, s rettenetes unalom,
én mégis meglepődtem magamon,
hogy mit tudok: fölrémlt valami,
hogy ha lelkét az ember ráteszi
a taktusra, hát az viszi tovább...*

(Tücsökzene, 108. A megjegyzett ütem)

Nyiladozó költői érdeklődését osztálytársa, Dienes Kató serkentette, illetve ő és családja révén tudott a fiatal ember tájékozódni a szépirodalomban és fogott hozzá első fordításaihoz. (Dienes Katalin húga volt Dienes Pálnak, aki matematikusként és filozófusként szerzett emigrációjában hírnevet magának.) Első verseit Szabó Lőrinc tizenéves kora elején írta, de 1920-tól verseit a *Nyugat* is közölte. Első verskötete (*Föld, Erdő, Isten*) 1922-ben jelent meg, és nagy feltűnést keltett. Ezzel Szabó Lőrinc bevonult a jelentős kortárs költők elit csapatába. Mégis, válogatott verseit csak 1939-ben, *Összes vers*-ét pedig 1943-ban adták ki.

Költeményeit mind nagyobb szakmai elismerés övezte, a Baumgarten-díjat háromszor kapta meg. A közönség körében is nagy népszerűsége tett szert, ő lett a „költő”. 1935. április 12-én Szabó Lőrinc tagja volt annak az író delegációnak, aki találkozott Gömbös Gyula miniszterelnökkel. Később a politikai élet vezetői „hasznosították” is. 1938 augusztusában Horthy Miklós hivatalos németországi tárgyalásokor tagja a sajtóstábnak. 1939 májusában viszont Teleki miniszterelnök sajtókíséretével utazott a berlini látogatásra.

Szabó Lőrinc családfáját értékelve kitűnik, hogy nála is a kivételes költő talentumság családi előzmények nélkül tört az egekbe, majd a következő generációban már el is tűnt, így megfelelt az ún. gejzír modellnek.

Szoknyales a lyukas híd alatt...

Szabó Lőrinc életében és költészetében a nő meghatározó szerepet játszottak. Gyermekkorában *A szoknyalest a lyukas híd alatt* és a hozzártározó szavakat szégyelltem és eltikoltam. Dienes Kató volt az első plátói szerelme, szüzességét 16 évesen bordélyházban vesztette el.

Később, megismerve a szerelem-szeretkezés adta mámorító boldogságot és költői ihlettségét fokozó hatását, amolyan kékmadárként állandóan ezt az élményt kereste, sőt hajhászta. Pánerotizmusa, vagy hétköznapi nyelven szexmániája, hiszen nőkből, lányokból tízezer kellett neki, később tragédiák forrása lett, de ennek köszönhető sok szépséges verse, sőt versciklusa.

Szabó Lőrinc és Babits Mihály kapcsolata is egy nő miatt romlott meg. Babits Mihályt, mint a Nyugat főszerkesztőjét Tanner Ilona a laká-

sán kívánta felkeresni, hogy személyes varázssával is segítse költeményeinek megjelentetését. Babits Mihály lakásában azonban Szabó Lőrinc fogadta Tanner Ilonát. Szokásához híven „lerohanta” a fiatal nőt, találkozásukból azonban több lett a szexnél, és Szabó Lőrinc eljegyezte őt. A közös karácsonyi estén azonban Babits Mihálynak annyira megtetszett Tanner Ilona, hogy Szabó Lőrinc – amolyan tanítványi-fiúi önfeláldozásból – lemondott a nőről. Babits meglepő gyorsan feleségül is vette. Ettől kezdve a Babits Mihály által költőnként Török Sophie-nak nevezett feleség mindent megtett férfi barátságuk „megrongálásáért”.

1921 januárjában Szabó Lőrinc éppen a Babits Mihály házassága tiszteletére rendezett Nyugat baráti kör bankettjén ismerte meg Mikes Klárát. Ő 1896-ban, ugyancsak március 31-én született, tehát 4 évvel idősebb volt a költőnél és özvegy. Korábbi férje, a nála negyven évvel idősebb, beteges Rudnay Sándor országgyűlési képviselő, 1919-ben meghalt.

Mikes Klára apja, Mikes Lajos, jogi doktor, műfordító, majd nagyhírű kritikus, irodalmi szerkesztő és mecénás volt, aki Osvát Ernő mellett a magyar írók másik patronusának számított. Az állástalan református Szabó Lőrinc már 1921. december 31-én, tehát huszonegy évesen, titokban feleségül vette a római katolikus Mikes Klárát, mivel akkor ilyen korban még szülői engedélyre lett volna szüksége. Házasságukból két gyermek született. „Kiskláriból” Gáborjáni néven színésznő lett. („Nagyklári” az édesanya volt.) A legifjabb Lőrinc, „Loci” sportkarrierje után filmrendezőként dolgozott.

Szabó Lőrinc befolyásos apósa, Mikes Lajos segítségével az Est-lapok munkatársa lett. Ettől kezdve újságírói és szerkesztői munkájával tudta biztosítani az anyagi háttérrel családja megélhetéséhez és költői munkásságához.

Szabó Lőrinc a nőktől semmiért mindent, a szerelmen és szexualitáson túl, teljes odaadást és az ő nemi kicsapongásainak az eltérését várta el. Ezt a hitvallását hírhedt versében is megfogalmazta:

*Mint lámpa, ha lecsavarom,
ne élj, mikor nem akarom;
ne szólj, se sírj, e bonthatatlan
börtönt ne lásd;
és én majd elvégzem magamban,
hogy zsarnokságom megbocsásd.*

(Semmiért Egészen, 1931)

Szabó Lőrinc feleségének nemcsak férjének alkalmi kapcsolatait, de huszonöt évig mellette kitartó szeretőjét is el kellett viselnie:

Az átlagemberek számára nehezen érthető, hogy Szabó Lőrinc életének két meghatározó asszonyát: feleségét és szeretőjét hogyan tudta ilyen hosszan karizmatikus személyiségének varázsa alá vonni. Hiszen az újabb kutatások szerint a szerelem lángoló varázsa átlagosan három év után mérséklődik, és a takaréklángos szeretet mellett az irracionális kihívásokat már nem szokás elfogadni. Rajtuk kívül Szabó Lőrincnek megszámlálhatatlan szexuális kapcsolata volt, ahogy ezt barátja, Bernáth Aurél megállapította... dupla házasságban él, de olyanban, ami mellett még fölfalta volna a világ összes nőjét.

Szabó Lőrinc nem volt Adonisz-küllemű és gazdag, ezért csak költő-géniuszságának a varázsa és személyiségének karizmája játszhatott szerepet a nők megszerzésében és az említett két asszony megtartásában. Az igazsághoz tartozik, hogy mindkét nő: felesége és a szeretője is megpróbált kitörni e szerelmi börtönből. A szerető (Vékes Ödönne, Korzáti Erzsébet, 1902–1950) huszonöt éves viszony után menekült a halálba. Ez a kapcsolat 1924 decemberében kezdődött, „Erzsi” felesége védeneként tűnt fel. Viszonyuk miatt a költő házassága 1928-ban csaknem váláshoz, illetve a feleség kétszeri öngyilkossági kísérletéhez vezetett. Szeretőjének Szabó Lőrinc a halála után állított halhatatlan emlékművet A huszonhatodik év versciklusával.

Korzáti Erzsébet halála után döbrent rá, mit veszített. Korábban is leírta: Utamon a halál felé vészfék szerelmed, melletted mindig jó vagyok, azért szeretlek. Öngyilkossága után úgy érzi:

...Óh micsoda vad-zord
magány fagy rám!... Ami végső utad volt,
engem is elvitt: mindenből kikapcsolt.
(8. A jó hatalom. A huszonhatodik év)

Az önvizsgálat során eljut a diagnózisig:

Ez az: mért kellett más is?!... Nem elég,
még a legjobb sem elég, amíg egy?...
Sötét éhség a vér: szerettelek,
s más is, százakat, – nem voltál elég!
Megjártam poklaikat: nem elég

akarat, hűség, jóság, szeretet;
ima és vezeklés még kevesebb:
ördögi elv az „elég nem elég”!
Bóg teste óljában a szörnyeteg,...

(114. A szörnyeteg. A huszonhatodik év)

„Szörnyetagségének” eredete

Szabó Lőrinc e személyiségtorzulásának lehetséges okait azért is érdemes keresnünk, mivel a férfiak agresszivitása és asszonyaik kiszolgáltatottsága még ma is komoly társadalmi probléma.

Sorba veszem a lehetséges magyarázatokat.

1. **A társadalmi munkamegosztás.** Az emberré válást követő évezredekben a kisközösségek vándoroltak, miközben gyűjtögetve, vadásztatva, halásztatva próbáltak életben maradni. Átlagos élettartamuk alig haladta meg a húsz évet. Ezek az emberi közösségek még matriarchátusban éltek, a férfiak és nők egyenlők voltak. Mintegy tízezer évvel ezelőtt Mezopotámiában „felfedezték” a földművelést, amely miatt le kellett telepedni, és a ter-

MISKE EMŐ: Komplementer

mékfeleslegnek köszönhetően létrejött a magántulajdon. Ekkor az amúgy is erősebb és agresszívebb férfiak számára fontos lett, hogy az életükben megszerzett vagyont ne mások fattyára, hanem saját gyermekükre hagyják. Így kialakult a XX. századig meghatározó családmódel, amelyben a nő feladata volt a reprodukció, vagyis az átlagosan 11 gyermek világra hozatala, míg a férfiaké a produkció, vagyis a család munkájuk révén történő eltartása és védelme. Ebből következően a férfi lett az „úr”, akinek szinte minden szabad volt, míg a nő a „fele”-ség, akinek az anya és feleség szerepe jutott. E kapcsolatban a család Szuper Egója szinte korlátlan hatalommal rendelkezett a családja felett, és ez a szexualitásban is megnyilvánult.

2. Az apa hatása. Szabó Lőrinc apai őseit a XVII. század elejéig lehet visszavezetni. A Bihar vármegyei Gáborjánban élő református Szabó család akkor, a Pázmány Péter (1570–1637) nevével jelzett ellenreformáció időszakában, menekülni kényszerült. Az első ismert ős: Szabó Mihály hadi szolgálataiért 1627-ben Gyulafehérváron Bethlen Gábor fejedelemtől gáborjáni előnévvel nemességet kapott. Ezt követően a gáborjáni Szabó-család minden generációjában a református hitben nevelt gyermekek közül egy fiú lelkészi szolgálatot vállalt, de a többiek is a társadalmi középosztály értelmiségi tagjai lettek.

Szabó Lőrinc édesapja végzettségét és foglalkozását tekintve azonban kilógott a nagy múltú nemesi családból, éppen ezért:

*Magányos lélek: öccse, bátyjai
mind pap, tanító, nyomdász, s néneji,
apja, nagyapja... Ő meg kimaradt
a negyedikből a latin miatt,
s kovácsnak ment; s malomhoz; azután
a vasútra fűtőnek.*

(Tücsökzene, 13. Apám)

Korábban mozdonyvezető volt, majd egy baleset után lett fűtő, amivel nem igen lehetett elégedett. A kis Lőrinc félt tőle, joggal, hiszen ha rossz volt, nadrágszíjjal verte és

*A sok keserűség,
ami benne volt, megkeserített
bennünket is...*
(Tücsökzene, 13. Apám).

A „bennünket”, a lengyel származású anyát, Pannyitzky Ilonát is jelentette, akivel ugyancsak durván bánt az apa, ezért házasságuk boldogtalan volt. Az apa később el is hagyta családját. Éppen ezért Szabó Lőrinc inkább csak rettegett az apjától, csupán élete végén rendeződött kapcsolatuk.

3. Családi körülmények. Az apai nagyszülőknek, idősb Szabó Lőrincnek és Baráth Teréziának tíz gyermeke született, de csak hat élte meg felnőttkort. Apjuk ötvennyolc éves korában bekövetkező halála után nekik is meg kellett ismerniük az árvák sanyarú sorsát. Terézia karakterét bizonyára apja és férje korai elvesztése határozta meg, mivel a költő félelemmel vegyes respektussal emlékezett rá:

*Roppant tisztelet
övezte; hajlott volt s nagyon öreg,
de minden szava parancs, kritika.
Mi félünk tőle, anyám s én...*

(Tücsökzene, 77. Családi kör)

A költő szüleinek négy gyermeke született, ő másodikként jött a világra. Két húga közül Rózsa tízhónaposan, Hajnalka huszonhat évesen halt meg. Az elsőszülött Zoltán lett a család kedvence, mivel ő volt a nagyszülők első unokája. Lőrinc úgy érezte, őt a nagymama semmibe veszi...

4. Alkata. Szabó Lőrinc közepesnél magasabb termetű és átlagos testsúlyú volt, megjelenését a feje dominálta, amelyen, Rippl-Rónai József és Bernáth Aurél képein, valamint fennmaradt fényképein szemüveges tekintete és a homlokába omló haj emelhető ki. Szabó Lőrincnek fiatalkorában sok gondot okozott nem elég tetszetős külleme:

*Sokszor nagyon fájt, hogy csúnya vagyok.
Régóta s még soká. Mint kárhozott,
leskeltem ki, megbújva, tétován,
bús fejem két kíváncsi ablakán
és úgy éreztem, belül más vagyok,
– nem béka, de királyfi – valahogy
nem az, nem, nem amit az arc meg a
nyomorult test, ez a hazug ruha
mutat belőlem...*

(Tücsökzene, 117, Csúnyság)

Arra a kérdésre, mit becsült legjobban önmagában, válasza az volt: Az érzékenységet. Viszont arra a kérdésre, hogy mit gyűlölt leg-

jobban magában, azt válaszolta: Ugyanazt, vagyis az érzékenységet. Ez az érzékenység fiatalon a vélt csúnyaságából, másodszülöttségéből és az apai durvaságból eredeztethető kisebbségi érzést okozott benne, és ezen lett úrrá a szellemi képességeiben érzékelt kiválóságával. Sőt, költő-géniuszságának kibontakozásából adódó kiválasztottság-tudata és kiváltságérzése az emberi kapcsolatokban, elsősorban a férfi-nő viszonyban önzővé tette. Nem igen volt hálás szerető-társainak a neki nyújtott testi és misztikus örömökért, sőt, inkább amolyan Krózus ajándékának tekintette, hogy vele lehettek. Élete nagy szerelmének, Korzáti Erzsébetnek is igazából csak önként vállalt halála után tudta megköszönni huszonöt közös évüket. Éppen ezért tárgyilagos önértékelése alapján önmagát szörnyetegnek tartotta. Ugyanakkor, amikor az első szerelmeiben visszautasítást elszenvedő fiatalember megismerte a szerelem-szeretkezés mámorát, a nemiség költői ihletettségének legfőbb forrása lett.

5. **A felsőbbrendűség tudata.** Szabó Lőrinc ezt a hiedelmét a férfi-nő kapcsolaton túl általánosította is, megkeserítve késői éveit. 1928-ban Vezér címen verset írt, amelyben az átlagos embereket uraló diktátorokat dicsőítette. Hitler hatalomra jutása után ezt a versét az egyik nyilas lap újraközölte, mint a Führert éltető írást. Szabó Lőrinc azonban 1928-ban még azt sem tudta, ki az a Hitler. Más kérdés, hogy 1939-ben elismerő cikket írt a diktátorról. A zsidóság sorsával kapcsolatos véleménye is sokakban megütközést keltett. Úgy gondolta, idejük lejárt, és pusztulás vár rájuk. Az ő antiszemitizmusának oka is a keresztény értelmiségieknek az a kisebbségi érzése, ami a zsidóság sikeresebb társadalmi teljesítményéből adódott. A vészidőszakban viszont több zsidó ismerősének segített, szeretője, Korzáti Erzsébet zsidókat is bujtatott. Szabó Lőrincre mégis jellemzőnek tűnik a dokumentált történet, miszerint amikor Farkas Istvánon, a nagy magyar festőművészen, aki emellett a Singer és Wolfner cég vezetője volt (többek között ők adták ki az Új Idők hetilapot és a költő munkaadói is voltak), meglátta a zsidóságát megbélyegző szégyent, azt mondta: Igazgató úrnak egészen jól áll a sárga csillag...

Szabó Lőrincet mindezek miatt 1945-ben három alkalommal néhány napra a rendőrség

őrizetbe vette, majd rendőri felügyelet alá helyezték. 1945. szeptember 25-én az újságíró bizottság feddével (az említett Hitler cikk miatt) igazolta a súlyosan megrendült Szabó Lőrincet, aki sírva védte igazát a tárgyalásokon. E súlyos megpróbáltatásai késztették Napló írására, bizonyos öngazolásként és mások felé történő magyarázatként. 1947. december 17-én a Magyar Írók Szövetsége csak heves vitát követően fogadta tagjai közé. A „fordulat éve” után, 1949-től nem publikálhatott, akkor műfordításokból szerzett jövedelme jelentett szerény életkörülményeket számukra. Nagy Imre miniszterelnöksége alatt 1954-ben József Attila-díjat kapott. Majd az 1956-os forradalom után, 1957. március 15-én a zeneszerző Kodály Zoltánnal és az író Németh Lászlóval együtt Kossuth-díjjal tüntették ki.

1957. október 3-án hunyt el.

Szabó Lőrinc extrovertált személyisége miatt életének csaknem minden mozzanatát ismerjük saját (és felesége) naplója, valamint levelezése révén. Emellett a költő kivételes lírai talentumának köszönhetően mindent, így élete és családja fontosabb eseményeit versben is megörökítette, sőt a Tücsökzene (1945–1957) amolyan lírai életregénynek tekinthető. Így joggal írta:

... Aki kíváncsi rám,
iktassa be nyolc verseskönyvemet,
... és eleget
megtud rólam...

(Tücsökzene, 249. Nyolc verseskönyv)

NOVÁK VALENTIN

Óhalála röpke fogsága

Saramago úrnak tisztelettel a Másvilágra!

Avagy drótszamaragoló uraknak tiszteletlenül az e világra!

Azon a bizonyos reggelen azzal a biztos tudással ébredtem, hogy thesszáliai király vagyok. Nevezett Sziszüphosz. Aki amellet, hogy vicces egy fickó, fölöttébb agyafúrt, de semmiképp sem trepanált, hisz az nem épp égei divat.

Sziszüphoszágomra eszmélésem utáni első gondolatom: ha már arra ébredtem, hogy nagy király vagyok, miért is ne vethetném fogságba a Halált, mindenki jó barátját, a legtréfásabb vigécut, aki (el)hajthatatlanul és fáradhatatlanul jár-kei a világban, hogy kínálja önvaló-portékáját. Miért is ne vethetném fogságba, hiszen a királyok pertuk az istenekkel. Óhalála is valamiféle Isten, egy bevégző földöntúlóság. Meghívtam hát magamhoz Óhalálát, nevezett Thanatosz urat, s azt mondtam neki, tegyünk egy fogadást. Belerakom a legszébb retzinás hordómba, amely akkora, hogy lakni is lehet benne. Egy egész halálra való élelemmel és itallal látom el, de végül leszögeltetem, és vízre rakatom. Ha túlhalja a megpróbáltatásokat, azonnal elviheti a hajtincsem, s Hermész szolgálásába vetheti a lelkem, ha megszabadul, még arra is hajlandó vagyok, hogy a Tartaroszban pálmaággal legyezgessem a hiúságát. Ráállt, mert úgy vélte, egészséges embert ilyen könnyen még nem ragadozott el.

Nagy nyögdecselve, csak hogy sajnáltassa magát, beleereszkedett a hordóba, s ekkor kiadtam a parancsot, tömjék meg úgy a bornak keretet adó, legnagyobb emberi találmányt mannával és ambrozíával, hogy Thanatosz úr moccani se tudjon. Szolgáim tüsténkedtek, s már csak azt hallottam, mielőtt a kádárkalapácsok leszögelő ritmusa elkezdődött volna, hogy a hordó mélyéről csak zanzásított, szánandó nyöszörgés szüremlik ki. Na, kibabráltam Óhalálával, most már nem háborgathatja feltétlen, s ebben a pillanatban végtelennek tűnő hatalmamat. Éjszaka két követ érkezett udvaromban. Nüx és Hüpnosz úgy mutatkoztak be, mint Thanatosz legközelebbi rokonai, s megfenyegettek, ha nem engedem szabadon az Éj-gyermeket és az Álom-testvért, valami szörnyű kellemetlenségben lesz részem, de olyan nagy kel-

lemetlenségben, amit nemcsak én emlegetek meg, hanem az egész görög mitológián felzendült világ. Még annál is rosszabb, mint amit az életben lubickolók a Halálnak tulajdonítanak. Felriadtam, s elzavartam palotámtól pimasz látogatóimat.

Nagy forgolódások árán visszaaludtam, de most a Moirák kísértettek meg, hogyaszongya, sziklát gördítettem a működő gépezetbe, s hiába ítétek már halálra 3256423 embert a mai napon, nem tudják végrehajtani a sorsot, mert a Halálkirályt hordóba zártam. Ez felháborító. Egyenesen Zeuszhoz mennek panaszt tenni, s arra kérik, olyan büntetést agyaljon ki, ami szörnyűbb, mint ha én lennék azon a napon 3256424-ik ember az elvágandó életfonalúak listáján. Addig is adjam vissza Thanatosz kardját, mert ha nem... Erre felébredtem... De ahogy felébredtem valahányadik álmomban, elém toppant Hermész, aki szintén érintett volt ebben a kínos ügyben. „Munkanélkülivé tettél, te, Sziszüphosz! Fel kell hívnom Zeusz figyelmét arra, hogy egy nyavalyás egynapéló átírja az isteni parancsot, és egzisztenciális válságba taszít élemedett, munkában megőszült omnipotenciákat.”

Persze az isteni beavatkozás sem annyira gördülékeny, mint azt egynémely eposzírók hiszik, úgyhogy eltelt még néhány nap, míg Zeuszhoz eljutott a hír. Tulajdonképp lassabban szárnyalt a Hiób-posta az Olimposzon ücsörgőhöz, mint a jól értesülés az egyszerű földi halandókhöz, akik annyira megörültek az ellenőrizetlen, de igaz mendemondának, miszerint foglyul ejtettem Óhalálát, hogy az isteneknek szánt áldozati adományokat fölélték heveny mulatozásaik közepette, és a létezést élethosszig tartó bacchanáliává alakították. (Volna...) Lehet az is, hogy nem a Moirák panaszéneke serkentette tette Zeuszt, hanem az emberi kicsapongások és istentelenkedések harsánysága. De mindegy is. Egy reggel, amint Zeusz kikeménygett a fürdőkádjából és kedvenc hattyújelmezét öltötte magára, odacsettintette Árészt, s közölte vele, valamit tenni kéne Thanatosz érdekében, mert az egynapélók gögösen zajongnak a világban, s nem

tud aludni. A jó öreg Árész, a hadak és viszálykodások felkentje palotámba sietett, engem egyetlen tekintet-lövelléssel gúzsba kötött, a következővel pedig Thanatosz börtönhordóját robbantotta szét. A hordó abroncsai szét pattantak, s az előbújó Óhalála, akit melleleg majd szétvetett a mérge, nekem akart támadni. Nyomban el is emészt, igaz, kardja a Moiráknál volt, s Hermész is a munkaközvetítőnél állt sorban, ha Árész nem intette volna mérsékletre. Így a halálban famulusa és szabalyája híján egyébként is az átlagnál csüggedtebben vigéckedő Thanatosz leroskadt egy fotelbe, s ráeszmélve, hogy ő ipeg megszabadult, s szinte még sanyargatják az étel-italregimentek, nemkülönben a hordó abroncsai, mérgeesen legyintgetve lemondott az azonnali elégtételről.

Árész tekintetgúzsban vergődő, szánalmasan egy napelő lényem elé állt, s felolvasta életes ítéletemet. A halandókra nézve legnagyobb büntetést mérte rám a Zeusz és Árész alkotta rögtönítélő bíróság.

Hallva az istenítéletet Thanatosz kezdett megélni, s diadalittas mosoly ült ki az arcára, hiszen tartaroszi latifundiumára száműztek engem, hogy ott, míg világ a világ, követ hengergessek egy hegyre. A többi úgyis tudják... Így eshetik meg, hogy lelkem újra és újra testet ölt olyan emberekben, akik a reménytelenre teszik fel szutykos kis életüket. Mire fölérnek szikláikkal a hegyre, Óhalálának adják át lelküket. A szikla legurul, de a lapályon már ott áll egy új nemzedék, a reménynélküliaharcosokklubjának egy új követe, aki nekigyürkőzik a sziklának, tudván tudva, hogy ez a nekigyürkőzés szánalmasabb a későbbi keletű szélmalomharcnál is.

Azt hiszem, donkihótedelamancsa is a reménynélküliaharcosokklubjának volt tagja, sőt, mintha tiszteletbeli elnöke lett volna ennek a nyílt páholynak. Mert nyílt páholy ez, ha tetszik, nyílt pálya, lévén, valahányan, emberek, kősorsunkat hegyre gördítő kétlábúak, Sziszüphoszok vagyunk. Néha születik egy-egy kivételes példány, ki még nomen (Szilágyi Szilamér) est omen (Sziszi) is hordozza végzetét, aki saját életével erősíti a létbevetettség fölöslegességének mindentromboló hitét. Ma tekernem kell, semmi meg nem ment ettől. Csakis ezzel a tettel bizonyíthatom, hogy semminek sincs értelme az ég egy adta világon.

...Azzal Sziszi leballagott a pincébe, hogy szemrevételezze tíz éve sutba vágott biciklijét, amivel fel kell csikorogjon a Pilis magasába...

KAL PINTÉR MIHÁLY

A költő

A költővé dédelgetett lény nem az a fajta
Aki szenvedéseit önámításba varrva
Pillarebetegítő trilla formába ölti
Gyötri önmagát
Nem az, aki édesen haldokolva váteszkedni vágyik
S szegénységet elhithetve tragikus hőst játszik
Nem fullad a borba, hogy jobb sorsra szenderülést imitálva
Önként vonuljon a halálba
Hogy könnykellékét bőven ontva elmerüljön a túl lila habokban.

A költővé dédelgetett lény saját szobrának sarlatánja
Élteti őt kéjes szép halála
A porlani akarás vágyából születve újra
Megtetesül emléktábla múltja
Hite nagy, óriás, s érte halni többször képes, bárhol van
Hogy legalább Szent Péter lábát megfoghassa marihuána mámorban

A költővé dédelgetett lénynek szétmered gögösen idegen arca
Hajléktalan performansa már-már zavaró
Számára lételem a megtisztító
Bipoláris depresszió
Freud mögé bújva buja vágyait tudományos alapon magyarázza
S önmagát is megalázva
Dagonyáz egy megengedő rimpár árnyékában
A költővé dédelgetett lény hagymával a szemében
Zokogva tűr, s már oly szívesen enyészne
Mert részvényese ő a nagy szavaknak
S mivel a csűrés hatalma a csavarás maga
Papíron piszkolva tenyészik a szavak sok száz bogara

A költővé dédelgetett lény önmagát keresi
Hogy honnét jött és hová tart éppen
S ahova megy, oda várják-e tulajdonképpen
A semmibe ugrani lesz-e bátorsága
És van-e onnan villamos a halálba
Hasad már a tudat, jön az újabb dózis
Ma is elmaradt a metamorfózis

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

anya

nem szerettem azt a fajta alázatot
amivel teret adott az erőszakos
emberek aljas mesterkedéseinek
csak rossz szava ne legyen senki fiának
hibátlannak tűnő életfelfogással
mert jóságot színlelve kihasználtak mind

csatáznod kellett volna az igazadért
a lelked legmélyén ragyogó szépségért
hogyan láthatóvá váljon az életedben
az amit imádságos lényed ringatott
harc nélkül a szent könyvekbe menekültél
feladva a lehetőségét is annak

hogyan ami éltetett és amiben hittél
valaha megmutatkozzon mindazoknak
akik nem láttak még ennyire irgalmas
szamaritánust évezredünk elején
erre készültél hisz már gyerekkorodban
hagyta megfogyni lábaid a jéghideg

komáromi templomban most a lábad is
elvették tőled aláírtad a papírt
csonkoltan is példát mutattál hogyan kell
elfogadni mindazt amit ránk mér a sors
és amiért külön köszönet jár végül
megtanítottad elfogadni a halált

RADNAI ISTVÁN

Szárad a festék

roskadt tanyák ülnek a hóban
ahol akácok apró levele pettyes árnyat adott
most tél havára térdepelve
már elhal az érzés és a juss szakadt szívükben
lám elmúlt az idő s a palettára szárad a festék
szinte sötét folt a falon kicsiny keretben
bár valahol s valaha volt mégis fénye
a napra áhítózott lova barma s világlott
messzire a síkon az alföld
örök tanyája s mellette tornyai mintha kalapban

borzong a lelkem akt szökik a műteremből
s verik az asztalt mindegy szoba vagy kocsmá
békétlen ma a föld s változó évszak alatt
a vásznon a hó ugyan sohase olvad

mégis tűz lobban nyugaton s kihuny
a napunk örökre

CSONTOS MÁRTA

A hallgatás elégiája

Túl sok a gondolat, nem tudok
szelektálni, nem tudom, kinek
fogjam a kezét. Az arcok csak távoli
rokonok, a csend árnyéka szembenéz
velem, lassan rám dől a hallgatás
súlya. Már nem vesznek körül égbe
sóhajtó madarak, kidőlt fák között
ballagok, s nem tudok kire támaszkodni,
nem érzem a szavak érintését, csak vagyok.
Még nincs rólam utolsó fotó az albumban,
de már zsugorodik a különbség lét és nemlét
között. Alig merek megmozdulni a széttört
perspektíva körvonalán. Túl sok a halott.
Kevés a hely Isten udvarán, s a temető-
kertekből megszöktek az angyalok.

LACKFI JÁNOS

Mindenki panaszdala

Mindenki bumfordi lélek,
s hozzá egy otromba test,
valamit gondol magáról,
s egészen másképpen fest.

Mindenki jön valahonnan,
de mindenki itt marad,
mindenkinek a zsebében
lapul gyerekkor-darab.

Mindenki menjen tüntetni,
adjon be petíciót,
aki nem tengernyi rosszat
akart, meg egy pici jót.

Mindenki azt hitte régen,
hogy ez nem végállomás,
mindenki szeretett volna
lenni még valaki más.

Mindenki a rossz vonatra
szállt fel, és tanácstalan,
mindenkinek volt egy vágya,
most jó, ha egy ágya van.

Mindenki menjen tüntetni,
adjon be kérvényeket,
aki több életre vágyott
egyetlen dobás helyett.

Mindenki másik színt képzelt,
nincs rózsaszín, nincs arany,
mindenki jött nyílt sisakkal,
most hátsó szándéka van.

Mindenki nagy repülésre
vágyott, ez nagy zuhanás,
mindenki ültetni készült,
s rájött, hogy sírgödröt ás.

Mindenki menjen tüntetni,
fellebbezzen hát hamar,
még mielőtt kipecázzák,
s megsül szépen, mint a hal.

BÍRÓ JÓZSEF

Libretto 2.

rendhagyó mini – opera egy felvonásban / három színben
 (– *Pilinszky János emlékére* –)
 Törőcsik Marinak és Kocsis Zoltánnak ajánlom.

MÁSODIK SZÍN

PARLANDO

— (1) —

gondol elhagy esküvő
 felhő kivérez dallam
 • *jut alapos agyomosás*
 simul messze alatta
 hamar szeret komolyan
 • *méretre kezd mélyíteni*
 olyan mosoly néha
 ragad nyirkos arany
 • *rács sodrása folytonos*
 nyomban három követés
 frissen érkező dráma
 • *ingyenes párát nyeldekkel*
 néz kétségbe naponta
 ünnep dúdol tenger
 • *meglepő viszont tűnik*
 lobog zongorás virágút
 rothad kottázó káposzta
 • *szakadék tűnik szélén*
 sétatávolság zsírt kerül
 révedve múltat szemponthoz
 • *szabvány boronát fészkel*

PARLANDO

— (2) —

jut alapos agyomosás
 gondol elhagy esküvő
 • *felhő kivérez dallam*
 méretre kezd mélyíteni
 simul messze alatta
 • *hamar szeret komolyan*
 rács sodrása folytonos
 olyan mosoly néha
 • *ragad nyirkos arany*
 ingyenes párát nyeldekkel
 nyomban három követés
 • *frissen érkező dráma*
 meglepő viszont tűnik
 néz kétségbe naponta
 • *ünnep dúdol tenger*
 szakadék sikít szélén
 lobog zongorás virágút
 • *rothad kottázó káposzta*
 szabvány boronát fészkel
 sétatávolság zsírt kerül
 • *révedve múltat szemponthoz*

PARLANDO

— (3) —

felhő kivérez dallam
jut alapos agymosás

- *gondol elhagy esküvő*
hamar szeret komolyan
méretre kezd mélyíteni
- *simul messze alatta*
ragad nyirkos arany
rács sodrása folytonos
- *olyan mosoly néha*
frissen érkező dráma
ingyenes párát nyeldekel
- *nyomban három követés*
ünnep dúdol tenger
meglepő viszont tűnik
- *néz kétségbe naponta*
rothad kottázó káposzta
szakadék sikít szélén
- *lobog zongorás virágút*
révedve múltat szemponthoz
szabvány boronát fészkel
- *sétatávolság zsírt kerül*

(furioso)

ikravert festmény ismét
híján áttörés füstcsík

- *fekete ellenpont alkalom*
vágyszárny nevel időcél
kerítve felmondó értelem
- *akasztás rendel tömeges*
bőrkötés ellen szappan
kimenet illatos koponya
- *gáznemű nyomon mellett*

VÖRÖS ISTVÁN

Önismereti ima

Még 10, 20, 100 év hülyeség?
Sajnos nekünk, nektek, nekik
néha jó volt hülyének lenni.
Kérünk téged, vedd el most tőlünk!
Vedd el a reggeli hülyeséget,
az első dühöt, amit felébredés
után valaki vagy valami ellen
vagy mellett igazságosan vagy
igaztalanul érzünk, éreznek, érzek.

Kérünk téged, vedd el most tőlünk!

A déli, a délutáni hülyeséget
az utcán, az autóban, a munkahelyen.
A hülyeséget, amit a beosztottakkal,
a hülyeséget, amit a főnökkel,
a hülyeséget, amit a kollégákkal
szemben követünk el.
Kérünk téged, vedd el most tőlünk!

10, 100, 1000 év hülyeség?
Hülyeség volt Európába jönni,
államot alapítani, vereséget
szenvadni és forradalmat
csinálni. Nem! A többi
volt hülyeség.
Kérünk téged, mielőtt elveszed
tőlünk, búcsúzóul hadd
ismerjük föl saját hülyeségünket!

Egy nap felakasztva találja a kutyáját. Október végi, sápadt sárga levegőben lóg a kutya, az öreg diófa ágai közt. Fekete teste az első, amit a verandára kilépve meglát. Feltámad a szél, leveleket sodor a lába elé a fáról.

A merev test kicsit meghimbálózik az ágon.

Csak ekkor kiált fel halkán, kezét szája elé kapva, mintha nem akarná, hogy tudják, ott van. Pedig tudják, hiszen a szeme előtt lóg a kutyája a fán, mindenki ismeri a faluban, tudják, hogy hozzá tartozik. Nem mozdul, meredten nézi a kitekeredett testet.

Ő is ilyen kicsinek tűnne holtan?

Leül a veranda kopott lépcsőjére, és nézi az őszben pusztuló fát. A fekete test, a vastag kötél, a kilógó nyelv, mind halvány álomnak tűnik a kavargó levelek tömegében.

Tudja, hogy azok voltak, akik gyilkosnak hiszik.

Tavaly történt. Az idegen lánnyal késő este találkozott a befagyott tavon. Egyedül voltak, sötétedés után már nem jár ki senki. Rá egy ideje nem figyelnek otthon, el szokott kóborolni éjszakánként.

Nem tudja, mit keresett kint, egyedül az a lány, de egyszer csak ott volt. Óvatosan csúszkált a fekete tükrön, az ő nyomában.

Igazán nem tehetett róla, hogy a másik rosszul lépett.

Csak egyet sikoltott, mielőtt eltűnt. Ő odaóvakodott a repedés széléig, de nem látott senkit. Hazament. Miután anyja lefektette az öreg papát, szólt neki.

Előtte nem szólhatott. Nem tehetett róla, ezt el is mondta a falubelieknek, amikor kérdezősködtek. A papának minden este kilenckor aludni kell már. Meg kellett várnia, míg anyja végez a fektetéssel.

Látta a lány testét, mikor kihúzták a tóból. Egészen kék volt a szája, olyan, mint nyáron, amikor játékból összekénik magukat szederrel, és csücsörítve hercegnősdit játszanak. Ez a lány is úgy feküdt a vastag hótakarón, mint egy alvó hercegnő.

Pont olyan kicsinek tűnt, mint a kutya a fán.

Hirtelen megzörren mellette az egyik csipkebokor. Odakapja a fejét és felpattan.

– Tűnjetek innen! Hagyjatok békén!

Nevető hang remeg az ágak közt, mintha a bokor kacagná ki idegesen sivalkodó hangját. Elhallgat. Nem akarja, hogy rajta élcelődjenek. Gyilkosnak csúfolják a tragikus tél óta, futva menekülnek előle, hogy aztán távolról nevehessenek rajta. De nem sír.

Visszafordul, halott kutyájára néz. Talán ha akkor sirt volna, most minden más lenne.

A test csak egy jeges, merev tagú tetem a szemében, nézi, hogy a bunda milyen csapzott, a gombszemek milyen meredten figyelnek az ágak közé. Talán csak a nyelv, az a lelógó, rózsaszín húsdarab borzongatja meg kicsit, amikor meglátja rajta a kicsapódott nyálat és a kidagadt ereket. Elfordul.

Bemegy a házba, az ablakhoz lép, elrejtőzik a függöny mögött.

Pár pillanat múlva a bokorból egy lány lép elő. A fán himbálózó kutyára néz, majd a házra, találkozik a két tekintet. A lány elszalad a falu felé, kavarognak a lába körül a levelek, a szél megintegeti az ágon lógó testtel az eltűnő alakot.

Másnap bemegy a faluba, kendőjét az arca elé húzza, hogy ne ismerjék fel. Lassan baktat az utcákon, sokáig nem találja az előző napi lányt. Egészen bealkonyodik, amikor végül megpillantja az egyik faluvégi ház sarkánál. Azonnal felismeri. Kicsit habozva, de mégis követi, amikor a lány elindul az erdő felé.

Tudja, hogy örültség, mégis megy.

Szeme előtt lóg a kutya a fán, de nem halott, nyüszít és ugat, mintha csak rákiáltana, vissza akarná tartani. Látja maga előtt a lányt is a jégen.

Nem tehetett róla, ismételteti, miközben bódultan követi az alakot. Remegnek előtte a fák, hullnak a fejére az elszáradt levelek, a

lány előtte néha vörös, néha barna, néha kék.

Nem tehetett róla.

Hazugság, hogy direkt csalta a vékony jégre, hogy üresen maradhasson az a ház, megmaradhasson neki, és a testvérenek.

Felzokog. A másik hangosan dúdolni kezd, miközben egyre közelednek a házhoz, ahol annyit játszottak, ahol az a régi baleset történt. Az elhagyatott kúria romos falai előtűnnek a félig kopasz fák között, a lány könnyein át is látja őket, térdre zuhan.

Nem. Nem jöhet ide senki! Ez a ház csak az övék, itt bolyong a testvére azóta is, elveszetten. Mi lett volna vele, ha idejönnek? Neki nincs senkije rajta kívül.

Nevető, kiabálva szitkozódó gyerek arcok tűnnek fel körülötte. Kemény ütést érez a fején. Homlokához nyúl, véres kezével beletúr az avarba.

Szédülve keringő fák, sápadt arcok forognak körülötte, lágy dallamra táncol minden, táncol a kutya a kék lánnyal, rózsaszín folt a nyelve, ahogy körbeoleli a víztől csöpögő testet.

Oldalra zuhan.

Csönd van.

VARGA LILLA Fekete tükör

CSIKÓS ATTILA

A fűtő

Kérlelhetetlenül és reménytelenül hullott a hó a hegyek között, mintha el is akarná temetni az erdő szélén álló apró házakat. Mindent belepett a hideg, fájdalmas fehérség. Mintha az ég szégyellte volna a falut.

Szégyelli talán, mondta Csőkös Csaba, a kisvasút kazánházának fűtője hazafelé a ropogós fagyban. Nem is mondta, gondolta csak. Nem érzett fájdalmat, de beszélni már nem tudott. Hát csak gondolkodott. Szégyelli, olyan szegény...

Este még kiment a vonathoz, ami nem járt már egy éve. A síneket meghagyták ugyan, de a mozdonyt csak akkor fűtötték fel, ha turistacsoport érkezett. Ritkán vetődött erre idegen. Csőkös Csabát különös vonzalom fűzte ehhez az öreg masinához. Ugyan csak a vasút melléképületének kazánjában dolgozott, mégis mindig úgy képzelte, hogy a mozdony bendőjében rakja a tüzet. Lapátolja a szenet, aztán kiereszi a gőzt, a szomszéd faluig elhallatszik a vonatfűtő, s már indul is, lassan, komótosan pöfökelve a fenyők között... A vezetőfülkét bearanyozza a lángolás, meleg is van a tűztől, jól esik a menetszél még késő ősszel is. Csak nézte a paraszat a kazánházban mindig, és így álmodozott.

Ma már az a kazánház se üzemel. Nincs vonat, nincs masiniszta, bezárt a resti is meg a fölötté lévő panzió. Csőkös Csabának már semmi dolga nincs ahelyt, mégis mindig visszajár. Megáll a vonatfordító előtt, és gondolkodik.

Azon az estén is elmélkedni ment oda, kigondolni valami jót. Ami megfordítja legalább az ő sorsát, meg az asszonyét, aki rendes is, jó lelkű és dolgos, de a semiből ő se tud így élni tovább. Ahogy ott állt a hóesésben, hátát a mozdony vasának döntve, mintha el akarna tolni azt a tonnányi kivézett vasat, eszébe is jutott valami jó. Hogy nem jutott eszébe előbb? Hiszen itt a megoldás karnyújtásnyira. A melléképület, a kazán és a resti mögött volt a gáztározó, ami ellátta a falut. Még a szocializmus alatt építették, amikor az elvtársak vadászni jártak ide, azóta működik, havonta feltöltik rendszeresen. Csupán egy kis gázt kéne leszívnia, annyit éppen, hogy észre ne vegyék, s akkor legalább a koszt pénz kikerekedik. Csak a szerszámokért ment haza, s már fordult is vissza, a gyerekeknek se adott puszit a homlokukra, amit pedig sosem mulasztott el lefekvés előtt. Azt mondta, havat kell a szállodánál lapátolnia... Az asszony úgyse tudja, hogy a szálloda té-

len zárva van, mert ebben a hóban az se jön fel a hegyekbe, akinek dolga volna itt.

A műszerekhez meg a lefejtéshez értett, segített többször is a gázosoknak. Nyugodtan, hozzáértően látott neki. Az arcán meglegedett mosoly játszott, olyan furcsa, vidám derengés, mint az első tavaszi napsütés. Tudta, hogy jó lesz ez így, eszébe sem jutott, hogy lopni bűn. Az asszony jutott eszébe, meg a gyerekei, meg, hogy jóra fordulnak lassan a dolgai majd. A vonat is elindul talán, ha itt a tavasz, ha megjönnek a városiak, és lesz megint pénz a szénre elég. Talán a resti és a panzió is kinyit, s lesz munkája megint. Befűt, s majd azt képzelettel újra, hogy a vonat kazánjánál áll, a lángok perzselve nyaldossák az öreg vas hasát, pirosas sárga fénnel töltik meg a fülkét, a lelkét s talán az egész világot is.

Úgy ropognak odabent a széndarabok, hogy szinte hallja most is, érzi a forróságot az arcán, vakítanak a lángok, s a nyomásmérőn látja, hogy mindjárt indulhatnak a fák között a kilátó felé. Mondja is Csőkös Csaba, hogy indulás, hallja a fűtőt is, de éles, hideg hang az, furcsállja is, hogy nem olyan, amilyet a vonathoz megszokott. Aztán csak egy dörrenést hall, a lángok az arcába csapnak, végignyargalnak a karjain. Tűlfűtöttem a mozdonyt, gondolja magában, és véres ujjaival megtépázott arcába kap. Már a nyomait is elfedte a hó, mire magához tér a tározó mellett.

A falu messze, nem hallhatták a robbanást, vagy ha hallották is, hát nem nagyon törődtek vele. Egyedül van. Fekszik a betonon. Nézi a lángokat. Lassan felfogja, mi történhetett. Fájdalmat nem érez. Kitapogatja arcán a sebeket, füle csonkját, szája tépett széleit. Nem érti, miért nem fáj egy kicsit se neki. Nézi a vért. Nézi a nyomokat. Nem tudja, mit rontott el, de tudja, hogy vétkezett. Mentőt se hív, csak ül magában, miután feltápáskodott valahogyan, hátát a kőnek veti, mintha attól félne, rászakad. A szemében valami hatalmas bánat gomolyog, valami hideg és fagyos rettenet, ami ellep mindent, minden szepet, ami volt, mint odakinn házakat a hó.

Mindjárt otthon vagyok, gondolta, mert beszélni nem tudott, ahogy a ház felé vonszolta magát. Mindjárt otthon... Úgy feküdt le, véresen. Bebújt a paplan alá, mintha el akarna tűnni, belesüppedni a halálba végleg; a nem létbe temetkezve tudta elviselni csak ezt a kínt. A lelke sajgott, ahogy még alvó asszonyára nézett utoljára, mielőtt elájult a dunyha alatt.

Úgy szégyellte magát, ahogy az Ég azt a kis eldugott, eltemetett falut.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

A térfigyelő

Látom őket. Jönnek felfelé a mozgólépcsőn. Kabátban, esernyővel. Van, aki ázott farmerben. Felém tartanak. Átgázolnak az aluljárón. Vészjósló, ahogy közelednek. Vészjósló, ahogy távolodnak. Sokan vannak. Emberek, de az is lehet, hogy sáskák. Idegenek. Nekem ők, őnekik én.

Hallom őket. Az aluljáróban nagy a zaj. Miatuk. Ők beszélnek, morognak, egyik elköszön, a másik int, kettesével szedik a lépcsőt, csókolnak, menekülnek. De zajt kelt a hírlapáros is, pedig rég nem üvölti már, hogy „itt az *Esti Hírlap!*”

Van helyette más. Kiteregetett bulvárszenny, háromszázért. Irodalom láncra kötve, legalul. Büdösödik. Szemben a virágáros. A nagybani piacról hozza a krizantémot, a gerberát. Hajnalban egy hajléktalan is idelop párat. Számla nélkül. Kap érte sört, cigit. Meg jönnek a szál-

gukba. Papírkává a kezükben. Tányérsapkájuk csálé. A nagyobbikon az öv leszorítja a kibugygyanó hájat. A kisebbik gondterhelt. Tegnap elhagyta a nője. Ma este vadászni fog. Fruskákra a neten. Álneve is van: „Clooney”. „Hobbim: az utazás” – ez olvasható személyi adatlapján. Tavaly eljutott Mallorcára. Turistaosztály, háromcsillagos hotel, welcome-konyak. Félpanzió. Az egyik alagsori zugárusnak köszönhette az egészet. Vihette az ex-nőjét is. Kis korrupció, széles mosoly. Jutalék. Ő cserébe majd nem néz oda. Elnézi. Lenézi. Néha benézi.

Látom őket. Látom azt a szépséget is, aki kisiet a metrókijárból, s ahogy a fojtóan meleg levegő oldalról rásuhint a combjára, megszeppen. Ettől csak szebb lesz. Ártatlanabb. Hosszú a kabát, de nem eléggé. Réteges az öltözék, de az életerős test, a kemény hús nem tűri a leplet. A lányt nézem. Ahogy mindenki más is. Jelenléte ünnep. Feloldozás. Valami remény. De to-

lító. Fuvarlevél. Menetlevél. „Itt írja alá!” Gépies aktus. Szokványrutin. De még ez is zajt kelt. Mert köszönnek, az meg visszaköszön. Az üvegajtót kinyitják, becsapják. Mormognak.

Sáskák. Végigcsoszognak az aluljárón. Jönnek-mennek. Vannak, akik a dolgukra. Vannak, akik a dolgukról. De a legtöbben munka nélkül szállnak ki, szállnak fel, szállnak be, szállnak el. Büdösödnek. Velük én, ők velem. Lakhelyünk konzervdoboz. Félig nyitva. Feltekerve a fedél, letépve az árcédula. Dög egy hely ez a város.

Kaloda. Karantén. Ketrec. Kabaré. Két rendőr a metrókijáróban. Csokis tekercset tömnek ma-

vatúnik. Semmiből a semmibe.

Hallom, hogy az a fiú, ott közepén, imát rebeg! Elképzeli, hogy abban a felfújható templomban időzik, amelyet Kamcsatkán nyomtak tele szusszal. Látni véli Kowal atyát. A százkilós lufi-katedrális okulárés papját. Felém int. „Legyen béke veled!” – ezt üzeni. A trafóház már nem is olyan zajos. A mobil lenémítva.

Metamorfózis. Két halványzöld patkány vérző kakadut cibál egy ciklámenszínű cirkszi porondon. A porond felett a cirksz zenekara a morvaországi népzenei hagyományokat élesztgeti, mialatt a lenyalt hajú, mélykék öltönyben és sárga strandpapucsban pózoló,

nyurga énekes azt üvölti a mikrofonba, hogy gyere gyorsan, hogy gyere gyorsan! „Küldj egy jelet letről felfelé”.

Zúg a harang. Kalapácsol. A zaj erősödik. Mozgás. Lüktetés. Remegés. Majd hirtelen csend. Csak a másodpercmutató megfontolt lépéseit érzékelem. Érzékelem, ahogy az idő halad. Kíméletlenül, akár egy dragonyos. Mintha suhannék. Most megint zene szól. Bowie. „There’s a Starman waiting in the sky. He’d like to come and meet us but he thinks he’ll blow our minds.” Kortynyi welcome-konyak. Igyon még, kedves vendég! Addig igyon, amíg a szabálytalan szabályosnak, a ferdét egyenesnek érzi. Érthető a dühe. Ne, ne fogja vissza magát! Vegyen példát a kanálisról! Vezesse le! Vezesse el! Préselje, transzírozza a tudatát, tüzze gombostűre kóborgó gondolatait.

Papírkavé a kezemben. Papírkarton alattam. Megint fázom. Előttem papírpohár. Kuncog benne a forint. Itt vagyok már egy ideje. Időm van. Az emlékeim mások elbeszél emlékeivel egymásba csavarodnak, párhuzamos világokat fedezek fel, soha meg nem írt naplót vezetek a reménytelenségről, álmokba menekülök, rémálmok marják a koponyámat.

Idegen világokban sokadik utas lettem azóta, hogy megszakadt hétköznapi életem, hogy a senkiháziak utcára tettek, hogy a részleteket már nem bírtam fizetni, hogy se egy szomszéd, se egy rokon nem akart kiségiteni. Foglárom a Föld. Ide vonz. Visszatart. Olyan vagyok, mint egy kabalamajom, vagy egy plüsspatkány. Hozhatnak, vihetnek, elhagyhatnak. Megfigyelhetnek. Játékszer lett belőlem. Harmincévesen azt az életet élem, amit gyermekkoromban mellet-

tem élt Gazsi, a műanyagelefánt. Nem számíthatott rám, csak én őrá. Most fordított a helyzet: belőlem lett tétova elefánt, az állam, a társadalom, az egészségipar velem játszadozik.

Az aluljáróban nagy a zaj. Miattuk.

Látom őket. Jönnek felfelé a mozgólépcsőn. Kabátban, sportzakóban, esernyővel. Felém tartanak. Vészjósló, ahogy közelednek. Vészjósló, ahogy távolodnak. Sokan vannak. Emberek, de az is lehet, hogy sáskák. Idegenek. Nekem ők, önekik én. „Planet Earth is blue and there’s nothing I can do”.

Most megint jobb – így, félálomban. Plüss-sas felettem. Hideg szeméből rideg fénycsóva pásztázza a tanyát, ahonnan elsöktek a disznók, amit elhagyott a gazda. A kiégő füvet félrefésüli néha a szél, de ez már csak vak remény. A kóbor kutya szájából nyál kigyózik. Fülét rozsomák tépte. Helyet kapott a semmi-ben. Bárcsak járna erre valaki. Akit megtéphetne, vagy aki mellé odakucoroghatna. Addig a Szaturnuszt ugatja. A sas közben leszállna, de sehol egy sziklaparkány.

Közelít a két rendőr. Azt mondják, takarodjak. De előtte még kikérdeznék. Helyesebben a fülcimpámba erősített chipen tárolt adatokat leolvasatják egy készülékkel. „Neve... Anyja neve... Születési év, hely, hó, nap.” A mintavétel során az alábbi értékeket kapják: 67 kilogramm, 170 centi magas, a nőket szereti, meg a lekváros buktát, a sört, a bogyókat, a futballt és a repülést. Civilben: koldus. Eldobható kacat. Minőségét nem őrzi. Reménytelen eset. Nagyon emberi. Az adatlekérdezés ideje: 2030. december 2.

„Can you hear me, major Tom?”

FENYVES MARCELL

(Hívás)

Éteri támogatásként itt az okostelefon s más kínai gyártmányú hülyeség, amiőt kutyükórtól megszállott, soha-volt butulás közepette sok arc; már sutba hajtva a könyv: mi öröknek vélt, az enyészik. Indulok és eleresztem az erkélyről mobilom, hogy így végezze a dög, bár telve a tér erejével. Mért bálnám. Nem e szellemi síkról várom a hívást. Messze-lakók hangjára figyelve kinyílik a lelkem.

SZIGETI GYÖRGY

Ha kérdeznének

Ha kérdeznének, néhány szó elég lesz,
tolakodóan közelebb a véghez.
Vannak dolgok, melyek úgy igazabbak,
ha belőlük majd megtartod magadnak
a javarészt, mert örültség kimondva,
ha attól mindig burjánzik a gondja,
az egész, ha azt meg kell magyarázni,
együgyűség lehet, kétlábú sámli,
és nem értheti, csak az, aki mondja,
a másik része túl van a szavakon,
így nem láthatod meg látva, csak vakon,
és rettenetes, mint a bomlott elme,
ha maga ellen készül énekelve.
Aki nem beszél, az hallgat valóban?
Mit mond vajon a hóvirág a hóban?
Amit egy riadt gyermekszem üzenhet,
döbrentő mása az a végtelennek.

KÉRINGER GÁBOR

Potyautas

Angyal szárnya tövén
utaztam idáig,
kerge bogáncsként
tollába ragadtam
csöppet sután
– mint csavaron lógó
létra léce –
Isten erős emberéhez.
Hangja kéz:
simogat,
üt, betakar,
ami nekem jut
– szegény névrokonnak –
csak kötésen átvérző szavak.
Mondom mégis
kezemmel fehér
pihébe túrva.

PÁLÓCZI ANTAL

Költők gyermekkora

hogy sírtunk mindig én és más
későbbi költő
Fonyódon a strandbejáró lépcsőn
olyan rossz annyira kiszolgáltatottnak lenni
csak fölkaptak minket és vittek
hiába sírtunk hiába rúgkapáltunk
mondják annyira üvöltöttem hogy zengett a strand
és ezt nagyon szégyellték a szüleim
hiszen mi odavalósiak voltunk
állítólag még a pesti gyerekeknél is hangosabban sírtam
mikor bevitték őket a Balatonba
csak én mindig akkor
amikor kihoztak.

VÖRÖS ISTVÁN

A képességekről

Kozák Tibornak

Hogyan tanul a tanítványától a tanár,
hogyan lesz a diákból barát? Ugyanolyan
természetes ez, mint amikor felnő az ember.
Felnőni nem húszévesen nő fel, hanem
amikor gyerekei lesznek, amikor a gyerekei
felnőnek, az unokái felnőnek, meghal.

A halála felnőtt. Félre a sötét képekkel!
Kint esik, a lefolyóban patakzik
a víz, nehéz most az aszályt elképzelni,
pedig szembe kell néznünk a képzelet kínjával.
Mint aki egy börtönbe jár tanítani,
a tanulás meglátogatja az embert.

Kijöhetünk a zárkából, saját létünkéből
és nemlétünkéből 30 évre, 45 évre,
hogyan megtanuljuk egymástól,
nincs tanár, aki olyasmire megtaníthatna,
amit nem akarunk tudni, nem vagyunk
képesek tudni, nem tudunk elve.

FERENCZ MÓNKA

Szerepkonfliktus

Ez is azoknak a ritka pillanatoknak az egyike,
mint amikor tavasszal nem esik a hó.
Huszonkét nap után nézed magad
egy földön talált tükör darabjában,
a mobilod elsötétített kijelzőjén,
egy elhagyatottan álló autó ablaküvegében,
de már nem tudod eldönteni,
hogyan melyik vonásod kitől örökölted,
ki felejtette rajtad.
Nem látsz különbséget.
Se két felrepülő madár szárnyverése,
se két ugyanolyan nevű virág között.
Mégis kétségbeesve forgolódsz,
hátha megállapíthatod a saját szárnyaid színét.
Pedig a lényeges mozdulatok között tényleg nincs különbség.
Csak az idő és a körülmények.

DEBRECZENY GYÖRGY

viszem a szenteltvizet

nagy cserépkorsókban
viszem a szenteltvizet
a korsók összetörnek
visszafordulok

nagy cserépkorsókban újra
viszem a szenteltvizet
összetörnek a korsók
visszafordulok

harmadszorra
és negyedszerre is
útnak indulok
viszem a szenteltvizet

király vagyok
viszem a szenteltvizet
viasszal lezárt
bambuszcsövekben

épségben odaér

BAK RITA

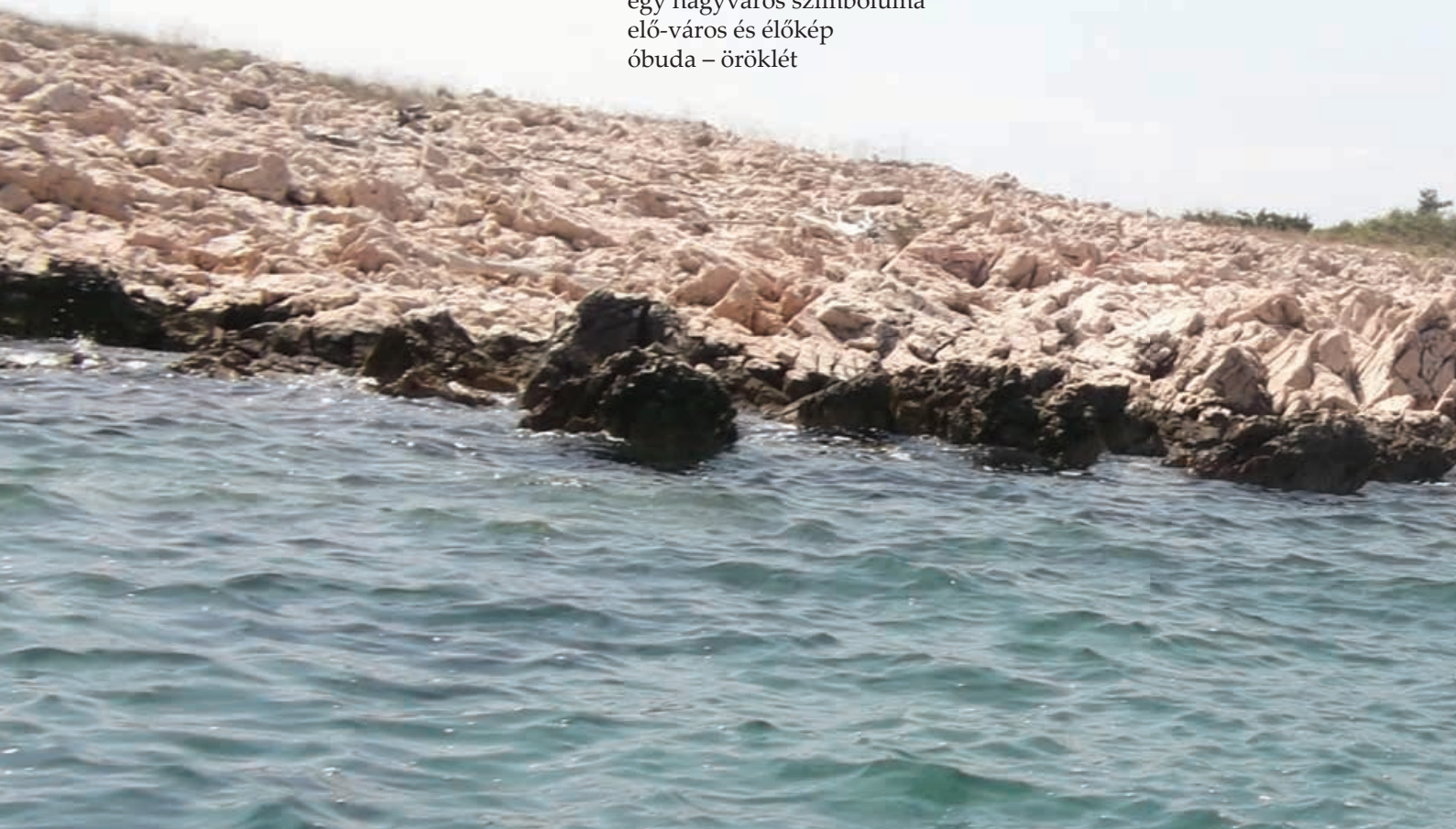
Vízkiút

Forrásba hulló kövek
Eső ömöl dunapart
természet kallódik sivár
foghíjas utak város
buzogó folyam kettétörik
szabadság nélkül nemmegfelel
színes mérgek kivette
kallódás tovább egyre
furolyás csonkolt élet
forró kutak óceán
polipos lebegés pocsolyán
atkák bőrömbe bújva

POLGÁR ÁDÁM

szó-játék

óbuda a város szélén
város óbuda szélén
óbuda szélén a folyó
a folyó mentén óbuda
aquincum és kiskorona
egy nagyváros szimbóluma
elő-város és élőkép
óbuda – öröklét

Manézs

MARTA PETREU

Sötétben is

Oly hamar véget ért minden,
el se kezdődött, s véget ért.

Jól tartom magam e pókfonálon,
úgy kúszok rajta gondtalan,
akárha selyem mezőkön járnék.

Emlékszem a mesére gyerekkoromból:
egy lány vágott a Holdra,
s felmászott érte,
hogy leszakítsa.
Jó ez a kúzás a pókfonálon,
akár hullámok között
gázolni mezítlen lábbal.

Igen, fényben és mezítlen lábbal
vígán járkálok akármin is:
láva folyón, vízen és jégen,
szivárvány ívén, napsugáron,
puszta levegőn, ég azúrján.
Csak fény legyen, rengeteg fény,
mert a sötétben én
egyensúlyomat veszttem és sírok.

Soványan, kissé előredőlve
jól tartom magam akármin is,
lehet gondolat, álom és vágy.
Lehet szerelem, édes állati húsú,
fájdalom ízű, vérszagú bár,
gerjedt dúvadat sejtő.

Mert ha szeretek,
a sarkantyús, piros csizmámban
végigszántom március éji egét,
kiverem, sej, a díszlépést is
a gránit utcakövön.

No igen! Ha szeretek,
tudok járni én sötétben is.

Ám ez a mese oly hamar véget ért,
el se kezdődött, s véget ért.

Németi Rudolf fordítása

Március 22., szombat 19 óra

A VÍZ NAPJÁN A VÍZRŐL KÖLTŐIEN...

Szalay Kriszta és Márton András irodalmi estje

Művészeti vezető:
Szabó Zoltán Attila író, költő, a Nyugat Plusz főszerkesztője

Közreműködik:
Tépfő Donát író, költő - verses hang performansz
Dóka Attila - gitár

Bp. III. Kiskorona u. 7.
Telefon: 250 0288
obudaitarsaskor.hu
jegymester.hu

Együttműködő partner:
Újnyugat Irodalmi Kör

FALUSSY LILLA

Augusztus Oklahomában, Pesten és Hollywoodban

Eszenyi Enikő Hollywoodnál jóval korábban felfedezte, hogy Tracy Letts ibseni mélységű drámája, nagy ívű alakításokra kínál lehetőséget a Vígszínház művészeinek. (A premier időpontja: 2009. március 7. Korai haláláig a dekadens költőt Vallai Péter játszotta – a szerk.) Immár látható a mozikban a hollywoodi mozitábló is. De vajon mennyiben mutat más a vászon és a színpad? És hogyan fest egy oklahomai augusztus Pest-Budán?

Tracy Letts Pulitzer- és Tony-díjas művében két szenvedélyesen erős női karakter harcol egymással: anya (*Pap Vera* / Meryl Streep), valamint a legidősebb lány (*Börcsök Enikő* / Julia Roberts.) Mindketten ugyanazt a karmát hurcolják, embertelen kompromisszumok árán tartják maguk mellett a férfit, életük párját. Az anya negyven évet leél férje mellett anélkül, hogy kimondaná, mindketten tudnak a családon belül zajló sötét titkokról.

Barbara (Julia Roberts és Börcsök Enikő karaktere) megpróbálja mentegetni a házasságát, maga előtt is titkolja, lehetetlen egy fiatalabb nővel felvenni a versenyt. Aztán a mű végeére számára is világhosszú válik, mindent újra kell kezdenie.

Börcsök Barbarája kemény, de nem kíméletlen. Több benne a szeretet, a harmónia, mint Julia Roberts alakításában, aki gyönyörű kiválsalt, lebegő hajával, amely a hippi-korszak szabadságvágyát idézi. Ámde pengeéles szája és villogó szeme arra enged következtetni, hogy

ez a nő elviselhetetlen. Ahogyan férje is megfogalmazza: szenvedélyes, de kemény. Szeretne szeretni, helyette csak a maga igazáért harcol. A vélt igazságért folytatott küzdelemben elveszíti lányát és férjét, akikhez mindene, az élete kötődik.

Börcsök Enikő a család összetartására koncentrálnó Barbarát mutatja, aki tyúkanyóként terelgeti hűgait, és az anyját is megpróbálja visszahozni az örület határmezéjéről. Mozdulatai „lekerékítették”, szemvillanásai nyugodtabbak, lényében nincs idegesítő vibrálás, sokkal több benne azonban a lemondás. A történet elején már tudjuk, ő lesz az, aki az anyjával marad, hiszen ő kötődik hozzá legjobban.

Pap Vera Violetje bohém, kedves, ideggyenge, szerelmes asszony. Meryl Streep viszont nagy játékos alakít, aki egész életében kijátszotta a családját, az uja köré csavarta férjét; irányította, nem pedig nevelte a gyerekeit. Pap Vera inkább a férje áldozata, Streep férje halálának legközvetlenebb előidézője. Bámulatos a hollywoodi sztár felvállalt öregsége, ősz, alig-hajának foszlányai az augusztusi melegben, piheként szálldosnak, hozzátapadnak a fejéhez, mindez látványban is fokozza a karakter örültségét és egyben haldokló kiszolgáltatottságát.

Pap Vera egy szép nő halálát tárja elénk, gyönyörűen megtervezett és kibontott fejezetekben, fokozatosan, a szemünk láttára épül le. Kívívja a néző rokonszenvét. Streep Violetje olyannyira kegyetlen, hogy végig annak szur-

tama
tailor made solutions

www.tamaso.hu
Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája

kolunk, a lányok menjenek el ebből a házból, spricceljenek szét a szélrózsa minden irányába, hogy ez az erőszakos, pénzsóvár nő végre megkaphassa méltó büntetését.

A három nővérből a két fiatalabbik, Karen és Ivy (párhuzamos alakításokban, Juliette Lewis és *Hegy Barbara*, valamint Julianne Nicholson és *Láng Annamária*). Kevésbé állnak közel az anya szívéhez, aki legmélyebb elkeseredésében Barbaráért kiált. A legszelídebb karakter Ivy, Nicholson és Láng Annamária édes, szerelmes nőt formál meg. A hollywoodi filmben Ivy tán lazább és cinikusabb, Láng komolyan veszi a szerelmet, a családot és hisz még az értékekben. Lewis Karen alakítása bolondos nőt idéz, aki igen sok szenvedésen ment keresztül. *Hegy Barbara* szenvedélyes, tomboló, sírva-kacagó, önmagát minden helyzetben felvállaló nő.

Néhány szót vesztegezzünk azonban a férfiakra is, ebben az olyannyira nőkre koncentrált és számos kiváló szerepet felsorakoztató drámában.

Hegedüs D. Géza / Dermot Mulroney alakítása is üdítő színfolt, *Hegedüs D.* jól szituált üzletembert játszik, aki megbotlik. *D.M.* „izomból nyomja” a bunkót. Mindketten jó karban

lévő macsók, nem véletlenül akad meg rajtuk a tizennégy éves serdülő lány szeme, aki elirigyli Karin nénikéje felnőttéjét és humorzsák, csupa szív pasiját. A hollywoodi filmben Steve mindig üvöltő zenével felturbózott, nyitott fedelű Ferrarin száguld, *Hegedüs D.* mozdulatai finomak, alakítása cizelláltabb és összetettebb.

A film legnagyobb meglepetése az érzékeny lelkű, Eliottal példálózó költő, Sam Shepard bőrében. Bár jelenléte röpké, hisz’ alig néhány fellobbanását kísérhetjük végig a szintén költői vég előtt. A drámaíró ebben a rövid epizódban is maradandót alakított. Beverly empátiája, embersége, érzékenysége lenyűgöző, néhány kézmozdulatából és szikár alakjából kiolvasható a töménytelen szenvedés és lemondás. *Lukács Sándor* ebben a szerepben nagyformátumú művészt játszik, aki mindvégig megmarad úrnak – a pokolban.

Az igazság, főleg Barbara és Violet igazsága, végül kibukik, de kinek kell? Hiszen mindenkit elüldöz a féltve őrzött családi titkok kimondása. A robbanás olyan erejű, hogy elmagányosítja a családi házat. Csak anya és lánya maradnak, életük romjain.

DRASKÓCZI ÁGNES Miskolc

Itt születtem én is. Pecesen.
Kocsin toltak bányásztelepeken.
Bulgárföld nevelte lány – sok panel –
ki örökké diófán énekel,
szomszédra grimaszt vág az ablakból,
hallani sem akar az oviról...
Pitypangos játszótér! Szakadó
esőben plakátsilabizáló,
titokban barátnőjéhez szökő,
játshó húgaira nem figyelő,
fiúért villamos után futó,
szerelmeit Avasra csábító,
mindig csendes, de belül lobogó,
bicikliző, jól vívó, korizó,
egyetemre Debrecenbe menő,
Pestért várat, Diósgyőrt feledő
örökös vándor...Szülővárosom,
sose lesz szemed hűtlen lányodon?

Hazai pálya

Helyszín: kaszásdűlői panellakás, 2. emelet.

Szereplők

Isaszeginé (mai hivatalnok)

Isaszegi (férj)

Isaszeginé: „Őszintén sajnáljuk, hogy méltányossági kérelmét nem tudtuk kedvező elbírálásban részesíteni, de szigorú szabályok szerint el kell számolnunk, így a panaszelbírálásra vonatkozó belső szabályzatom nem teszi lehetővé a benyújtott méltányossági kérelem pozitív elbírálását”.

Isaszegi: De hát én csak azt kérdeztem, miért nem vasaltad ki az ingemet?

- sch -

KÁLLOY MOLNÁR PÉTER

közösköltség

*„Most bámulnak az égre, s azt hiszik,
a szakítás magányügy.*

De ilyenkor a világűrben is történik valami.“

(Márai)

lakótárs nélkül
váratlan fordulat
az összeszokottak magabiztosságával
ülök a földön
a széket is elvitted
kezdetnek elég sokkoló
összegzésnek szegényes

bosszúból írok
/regényes fordulattal/
majd a tiéd mellé teszem
mennyivel szebben írsz
a húsom maradékát eszem
utólag értékes:
búcsúvacsora

még néhány feladat
levinni az üres üvegeket
és kitörölni a számod
majd meghalni mára
de látványosan
hátha a gangról elmenet
egy kicsikét még látod

DRASKÓCZI ÁGNES

És mégis

(Márainak)

Kassa – San Diego. Nem csak térben távoli.
Alfa és Omega. S kettő közt te, Márai.
Komor Erzsébet-dóm, s óceán hullámai.
Polgárvallomásokból a magány lapjai.
Végül mindenki egyedül. Emigráció.
Az isten is elmenekült, győzött ráció,
barátok, társ is mentek, s csak a nincs maradt,
könyveidben velőig nyúl ezer gondolat.
Az élet így múlik el, s minden, mi emberi.
Lövés... S oldják test porát a tenger habjai.

ÓSZI RÓBERT

Eszter holmija

Tegnap költöztem Eszterhez. Rendesen még be se jártam a lakást. Reggel van. Eszter már az egyetemen, én a konyhaasztalnál, brióssal a tányéromon. A napot lopom.

a fényképe díszpárna-nyomaton. A nők per sze mások, de a határokat tudni, ismerni kell. Ezért is mosolyogtam meg tavasszal a felmatri cázott biciklijét. Egy régi utcakép Budáról. Raj-

Kellene valami hasznosat is csinálni ma. Mondjuk, kitakarítani. Talán kimosni. Letöröl getni a port, felporszívózni. Biztos örülne neki. De előbb körbenézek itt. Elsőnek a nappaliban. Napos, tágas, szellős. Erkélyes! Eszter köny vespolcához lépek. Untató szerelmes regények, kalandos történelmi könyvecskék, néhány lexikon, szakácskönyv. Aztán feljebb – egy sor Márai. A teljes életmű. A teljes vándorút. Kassa, a Krisztinaváros, Párizs, London, Leányfalu, Lo sonc, Posillipo, New York, Salerno, San Die go...

Eszter még Londonban szeretett bele Mára iba. Amikor a gyertyák – angol fordításban is – csonkig égtek. Eszter pedig „fan” lett. Azért az imádatnak is vannak határai. Én nem innék Márais bögréből, nem pakolnék naptejet Márais vászonzsákba, és nem díszleagne a kanapén

ta a Mikó utca gesztenyefái. Mind a hét. Vajon megvannak-e még?

Minden mulandó. Egy perce sincs, hogy ki mondtuk, elmorogtuk, és máris elporlad a szájp adlat alatt. A szó. Eszter ha egyszer újra innen messze próbálna szerencsét, ez a polc biztosan vele utazna.

Sebtében kitakarítom hát a lakást, majd le ülök olvasni. Van még időm, mire hazajön az egyetemről. Belelapozok az Egy polgár vallo másaiba, utána az Eszter könyvébe. Kezdem érteni a bögrét, a matricát, a díszpárnát. A fel matri cázott biciklit. Csak magamat nem értem már. „Az ember egy életen át hallgat arról, ami a legfontosabb volt. Néha belehal e hallgatás ba. De néha módja van elmondani... s ilyenkor nem lehet, nem szabad tovább hallgatni.”

Csendes a délután. Kattan a zár.

ÍLYENEK VOLTUNK...

Péntek 13-án, 2013-ban Gáti Oszkár felolvasó színháza aratott nagy sikert a Púder Bárszín házban. A decemberi ünnepváró hangulat ban a Nyugat Itthon weboldalon és a Nyugat Pluszban, illetve a Nyugat Mában közölt írá sokból válogatott az estét szerkesztő Szabó Zol tán Attila. Mások mellett Cserhalmi Imre, Dras kóczy Ágnes, Zalán Tibor és Vörös István művei hangoztak el, illetve Dóka Attila gitárművész elsőként itt mutatta be a közönségnek Petőcz András Megölelt az isten című verséből ké szített dalát. *Áldozó Krisztián „Aldo”* pedig A másképp világát tárta a publikum elé.

*„Az ihlet lovára nehéz felkapaszkodni az embernek, de ha egyszer nyeregben van,
akkor nincs leszállhatnékja addig, míg le nem szédül.”*

Móra Ferenc

MISKE EMŐ AJÁNDÉKA A NYUGAT PLUSZ OLVASÓINAK!

A MŰ CÍME: ÁTLÉNYEGÜLÉS

„Szétesett világunkban a kapcsolódást kutatom, tanítom” – vallja a művész, akinek Áttűnések című kiállítása nemrég a Nádor Kávéházban volt látható, és akinek legutóbb Princípiumok című művét mutatta be a Nyugat Plusz.